

Capaciteitsmonitor 2021

ANALYSE VAN CAPACITEITSNODEN EN
PENDELBEWEGINGEN IN VLAANDEREN

Nele Havermans, Terhi Kangas &
Johan Surkyn

KU LEUVEN

HIVA

ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR
ARBEID EN SAMENLEVING

CAPACITEITSMONITOR 2021

Analyse van capaciteitsnoden en pendelbewegingen in Vlaanderen

Nele Havermans, Terhi Kangas & Johan Surkyn

Projectleiding: Nele Havermans

Onderzoek in opdracht van Departement Onderwijs en Vorming

Gepubliceerd door
KU Leuven
HIVA - ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR ARBEID EN SAMENLEVING
Parkstraat 47 bus 5300, 3000 LEUVEN, België
hiva@kuleuven.be
<http://hiva.kuleuven.be>

© 2021 HIVA-KU Leuven

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
No part of this book may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means, without permission in writing from the publisher.

Inhoud

Lijst tabellen	5
Lijst figuren	7
1 Inleiding	9
2 Ontwikkeling van prognosemodellen voor vraag en aanbod	11
2.1 Prognose van vraag	11
2.1.1 Prognose van vraag in gewoon onderwijs	11
2.1.2 Prognose van vraag in buitengewoon onderwijs	12
2.2 Prognose van aanbod	14
3 Capaciteit in 2027-2028: confrontatie van prognoses van vraag en aanbod	17
3.1 Gewoon basisonderwijs	17
3.1.1 Evolutie van vraag in gewoon basisonderwijs	17
3.1.2 Evolutie van aanbod in gewoon basisonderwijs	19
3.1.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod	20
3.2 Gewoon voltijds secundair onderwijs	26
3.2.1 Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs	26
3.2.2 Evolutie van aanbod in gewoon voltijds secundair onderwijs	28
3.2.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod	29
3.3 Buitengewoon basisonderwijs	33
3.3.1 Evolutie van vraag in buitengewoon basisonderwijs	33
3.3.2 Evolutie van aanbod in buitengewoon basisonderwijs	34
3.3.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod	34
3.4 Buitengewoon voltijds secundair onderwijs	36
3.4.1 Evolutie van vraag in buitengewoon voltijds secundair onderwijs	36
3.4.2 Evolutie van aanbod in buitengewoon voltijds secundair onderwijs	37
3.4.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod	37
3.5 Deeltijds beroepssecundair onderwijs	39
3.5.1 Evolutie van vraag in deeltijds beroepssecundair onderwijs	39
3.5.2 Evolutie van aanbod in deeltijds beroepssecundair onderwijs	39
3.5.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod	39
4 Scenario's voor Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen	41
4.1 Scenario voor gewoon basisonderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest	41
4.2 Scenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest	42
4.3 Scenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen	43
5 Pendelbewegingen in gewoon secundair en buitengewoon onderwijs	45
5.1 Gewoon voltijds secundair onderwijs	45
5.2 Buitengewoon basisonderwijs	49
5.3 Buitengewoon voltijds secundair onderwijs	51
6 Conclusie	53
7 Referenties	55

- BIJLAGEN -	57
bijlage 1 Ophoging van vraagprognoses voor instap na februari	59
bijlage 2 Impact van scenario 1 op vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest	60
bijlage 3 Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod	61

Lijst tabellen

Tabel 1	Respons aan aanbodbevraging op gemeenteniveau	15
Tabel 2	Respons aan aanbodbevraging op schoolniveau	15
Tabel 3	Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor gewoon basisonderwijs	19
Tabel 4	Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute termen) in 2027-2028 voor gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs	21
Tabel 5	Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in relatieve termen) in 2027-2028 voor gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs	24
Tabel 6	Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met sterkste afname en toename van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs (absoluut en relatief) tussen 2019-2020 en 2027-2028	28
Tabel 7	Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor gewoon voltijds secundair onderwijs in totaal	30
Tabel 8	Overzicht van 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute en relatieve termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor buitengewoon basisonderwijs	34
Tabel 9	Overzicht van 10 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor buitengewoon basisonderwijs	35
Tabel 10	Overzicht 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute en relatieve termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs	37
Tabel 11	Overzicht van 10 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs	38
Tabel 12	Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod deeltijds beroepssecundair onderwijs	40
Tabel b2.1	Impact van scenario 1 op vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2026-2027 tot en met 2037-2038)	60
Tabel b3.1	Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod voor basisonderwijs op gemeenteniveau	61
Tabel b3.2	Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op gemeenteniveau	74
Tabel b3.3	Confrontatie van prognoses van vraag (dynamische projecties) en aanbod voor buitengewoon basisonderwijs op niveau van onderwijszones	82
Tabel b3.4	Confrontatie van prognoses van vraag (projecties op basis van participatiegraden) en aanbod voor buitengewoon basisonderwijs op niveau van onderwijszones	84

Tabel b3.5	Confrontatie van prognoses van vraag (dynamische projecties) en aanbod voor buitengewoon secundair onderwijs op niveau van onderwijszones	86
Tabel b3.6	Confrontatie van prognoses van vraag (projecties op basis van participatiegraden) en aanbod voor buitengewoon secundair onderwijs op niveau van onderwijszones	88

Lijst figuren

Figuur 1	Evolutie van vraag in gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031	18
Figuur 2	Evolutie van vraag in gewoon basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031 op niveau van provincies	18
Figuur 3	Aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020 en verwacht aanbod in 2027-2028	20
Figuur 4	Absoluut verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon basisonderwijs op niveau van gemeenten	22
Figuur 5	Relatief verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor basisonderwijs op niveau van gemeenten	25
Figuur 6	Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031	26
Figuur 7	Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031 op provincieniveau	27
Figuur 8	Aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020 en verwacht aanbod in 2027-2028 voor gewoon voltijds secundair onderwijs	29
Figuur 9	Absoluut verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op niveau van gemeenten	31
Figuur 10	Relatief verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op niveau van gemeenten	32
Figuur 11	Evolutie van vraag in buitengewoon basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031	33
Figuur 12	Evolutie van vraag in buitengewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031	36
Figuur 13	Evolutie van vraag in deeltijds beroepssecundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031	39
Figuur 14	Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 1 en het basisscenario voor gewoon basisonderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest	42
Figuur 15	Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 2 en het basisscenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest	43
Figuur 16	Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 3 en het basisscenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen	44

1 | Inleiding

Sinds 2010 maakt de Vlaamse regering specifieke middelen vrij om bijkomende schoolcapaciteit te creëren. Deze middelen werden in de periode 2010-2015 jaarlijks toegekend op basis van de bestaande en toekomstige lokale capaciteitsbehoeften in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair basisonderwijs en sinds de oplevering van de eerste editie van de capaciteitsmonitor in 2015 om de 3 jaar op basis van de bestaande en toekomstige lokale capaciteitsbehoeften in het gewoon basis- en secundair basisonderwijs. De capaciteitsmonitor maakt een prognose van de toekomstige capaciteitsbehoeften door verschillende factoren in kaart te brengen, zoals demografische evoluties, pendelbewegingen van leerlingen en doorstroom en uitstroom in het onderwijs. Het doel van de capaciteitsmonitor is het identificeren van toekomstige capaciteitsnoden in gemeenten en onderwijszones zodat capaciteitsmiddelen gericht ingezet kunnen worden om eventuele tekorten te voorkomen.

Dit rapport bevat de resultaten van de derde capaciteitsmonitor voor het Vlaams onderwijs. We bouwen voort op de methodieken die door Groenez en Surkyn ontwikkeld zijn in de eerste en tweede capaciteitsmonitor (Groenez & Surkyn, 2015, 2018). Verschillend van de vorige capaciteitsmonitors is dat we in dit rapport voor het eerst een analyse maken van capaciteitsnoden en pendelbewegingen in het buitengewoon onderwijs. Ook hebben we de analyse van de pendelbewegingen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs uitgebreid met bijkomende analyses over het verband tussen het studieaanbod in secundaire scholen en de pendelbewegingen van hun leerlingen.

Dit rapport is opgebouwd uit vier delen. In het eerste deel bespreken we de methodologie en databronnen die gebruikt zijn om de vraag- en aanbodprognoses en de analyse van de pendelbewegingen op te stellen. Het tweede deel presenteert de confrontatie van de aanbod- en vraagprognoses voor gewoon basisonderwijs, gewoon voltijds secundair onderwijs, buitengewoon basis- en secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Het derde deel gaat dieper in op de analyse van de pendelbewegingen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. De conclusie vat de voornaamste bevindingen samen, geeft een overzicht van de beperkingen van dit onderzoek en eindigt met suggesties voor beleid en onderzoek.

2 | Ontwikkeling van prognosemodellen voor vraag en aanbod

2.1 Prognose van vraag

2.1.1 Prognose van vraag in gewoon onderwijs

De prognose van de vraag, d.w.z. de inschatting van het aantal leerlingen waarvoor per gemeente of andere geografische omschrijving een plaats gezocht moet worden in de scholen van deze omschrijving gebeurt in functie van **enerzijds de demografie, en anderzijds de schoolkeuzes en onderwijstrajecten van de leerlingen**. Voor de vraagprognoses hebben we gebruik gemaakt van data van de februaritellingen uit de administratieve leerlingendatabank van Departement Onderwijs en Vorming voor de schooljaren 2009-2010 tot en met 2019-2020.¹ Deze gegevens worden opgevraagd op basis van een uniek betekenisloos nummer per leerling. Hiernaast hebben we gebruik gemaakt van de bevolkingsprojecties van Statistiek Vlaanderen.

Uit vroeger onderzoek is gebleken dat een groot aandeel van de leerlingen een vrij goed voorspelbaar onderwijstraject volgen, met een zekere stabiliteit van de schoolkeuze en van het doorlopen van de verschillende jaren en graden binnen het onderwijsstelsel. Van deze stabiliteit wordt in het voorgestelde rekenmodel maximaal gebruik gemaakt. Vanwege het modelleren van de onderwijstrajecten, eerder dan van eenvoudige participatiegraden gebruik te maken, is dat rekenmodel in essentie een **dynamisch transitie-model**. In de praktijk wil dat zeggen dat de prognose van het verwachte aantal leerlingen in bv. een vijfde leerjaar in het volgend schooljaar gebaseerd is op het aantal leerlingen in het vierde en vijfde leerjaar in het huidige schooljaar, en de kansen voor deze leerlingen om over te gaan of te moeten zittenblijven. De kans dat leerlingen uit de school vertrekken wordt eveneens ingerekend. Het basismechanisme van het voorspellingsmodel beschrijft dus de volledige bestaande leerlingenschool binnen een geografische omschrijving die volgend schooljaar een nieuwe plek zal vinden volgens een regelmaat die we in het verleden hebben in kaart gebracht. In dit stukje van de berekening komt de demografie dus niet aan bod.

Uiteraard is dat slechts één component van de leerlingenprognose, want elk schooljaar **stromen er ook nieuwe leerlingen binnen in de scholen** van de gemeente. Dat kunnen zowel leerlingen zijn die zich voor het eerst in het Vlaamse onderwijs aanmelden, als leerlingen die uit een andere gemeente zijn overgekomen. Deze tweede component van de leerlingenprognose wordt aanvullend in het rekenmodel binnengebracht, ditmaal **rekening houdend met de demografie**. Voor elke gemeente die leerlingen uitzendt naar een nieuwe, een andere of een eerste school, wordt het aantal nieuwe leerlingen elk schooljaar naar boven of naar beneden geschaald volgens de snelheid van de bevolkingsgroei of bevolkingsdaling voor die leeftijdsgroep en voor dat schooljaar. De snelheid van die groei of daling wordt overgenomen uit de nieuwe bevolkingsvooruitzichten van Statistiek Vlaanderen

¹ Omdat we met februaritellingen werken, hebben we de vraagprognoses voor het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs opgehoogd om de instap na februari te kunnen meenemen. Deze ophoging bedraagt 73% van de prognose van het aantal leerlingen van twee jaar oud die in het kleuteronderwijs starten in 2027-2028. We bespreken de ophoging van de vraag voor instap na februari meer in detail in bijlage 1.

die in april 2021 zijn gepubliceerd. Op die manier zijn de vraagprognoses voor het Vlaamse onderwijs in demografische zin consistent met andere studies en planningsinstrumenten op Vlaamse niveau.

Samengevat, de aanpak die hier wordt voorgesteld, en die volledig analoog is met de aanpak van de twee eerdere rondes van de capaciteitsmonitor volgt een dynamische transitie logica. Enerzijds omdat de transities van leerlingen binnen het onderwijslandschap een belangrijk sturend en stabiliserend element zijn in de berekening van de vraagprognoses. Anderzijds omdat de verwachte bevolkingsloop binnen de Vlaamse en Brusselse gemeenten de dynamiek van de instromen in de scholen bepaalt, en dus het vraagvolume omhoog of naar beneden stuwt op de golven van de demografische evolutie.

Deze aanpak is fundamenteel verschillend van de rekenmodellen die in het verleden vaak gebruik werden om toekomstige leerlingenaantallen te voorspellen. Dat waren doorgaans eenvoudige distributietabellen, die het geheel van de leerplichtbevolking elk schooljaar opnieuw verdelen tussen gemeenten en leerjaren (= participatiegraden) alsof de leerlingen elk jaar opnieuw een schoolkeuze zouden maken onafhankelijk van het voorgaande schooljaar. Precies op dat punt – het meenemen in het model van de schoolkeuze en de onderwijspositie van het jaar voordien – scoort een dynamisch transitie model in principe beter dan statische distributiemodellen. Daarbij moet echter aangestipt worden dat het maken van een vraagprognose meestal nauwkeuriger gebeurt in het kleuter- en lager onderwijs dan in het secundair onderwijs. Dat heeft deels te maken met een meer complexe schoolkeuze en schooltraject in het secundair onderwijs, maar vooral met de band tussen woonplaats en onderwijsgemeente die losser wordt naarmate leerlingen vorderen van kleuter- naar lager onderwijs, en vooral naar het secundair onderwijs. Daardoor wordt ook de doorvertaling van de demografische loop van de schoolbevolking volgens woongemeente naar een leerlingenpopulatie volgens de gemeente waar het onderwijs in de praktijk gevolgd wordt losser en minder voorspelbaar. Ongeacht de gekozen methode kan dus verwacht worden dat **foutenmarges toenemen met de leeftijd en met de schoolse vooruitgang van de leerlingen**. Een **tweede element dat de foutenmarges bepaalt is de schaalgrootte**. Uiteraard wordt er gestreefd naar een zo fijnmazig mogelijke prognose, maar het is noodzakelijk om een rem te zetten op het detail van geografische indelingen om te vermijden dat toevalseffecten of eenmalige lokale gebeurtenissen in de observatieperiode ons voorspellingsresultaat te sterk zouden beïnvloeden.

2.1.2 Prognose van vraag in buitengewoon onderwijs

In deze ronde van de capaciteitsmonitor hebben we ervoor geopteerd om de prognoses van de vraag voor het buitengewoon onderwijs te ontwikkelen op basis van enerzijds de dynamische transitie modellen ('dynamische projecties') en anderzijds op basis van de distributietabellen en de participatiegraden ('methode m.b.v. participatiegraden').

Uit analyses van resultaten van het dynamische transitie model bleek namelijk dat de schattingen overmatig gevoelig waren voor de keuze van het basisjaar. Dat is het jaar van gegevens uit de leerlingen-databank waarin het model de doorstromingskansen aanleert om deze vervolgens naar de toekomst door te trekken voor de prognoses. Ook het kiezen van een dubbele basis (2 basisjaren samennemen) leverde onvoldoende houvast. Concreet bleek dat er voor de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020 een opvallende stijging was in het leerlingenaantal in het buitengewoon onderwijs. Het is op dit moment onzeker of deze opvallende stijging zich zal voortzetten in de toekomst of een uitzonderlijke situatie vormde.

Het dynamisch transitie model, dat in principe te verkiezen is, vereist dat de overgangen tussen onderwijsposities een in de tijd enigszins stabiel patroon volgen. Maar dat is de voorbije jaren niet het geval. Daarom werd ervoor gekozen om uitzonderlijk, en beperkt tot het buitengewoon

onderwijs, bijkomend vraagprognoses te ontwikkelen op basis van statische projecties aan de hand van de distributietabellen met participatiegraden. Methodologisch komt dat erop neer een stap terug te zetten naar een eenvoudiger rekenmodel, om daarmee een stabielere resultaat te verkrijgen dat beduidend minder gevoelig is voor de keuze van het basisjaar. Er moet aangestipt worden dat ook deze methode volledig rekening houdt met de demografische evolutie, en daarin differentieert naargelang de woonplaats van de leerlingen - waarop de bevolkingsvooruitzichten van Statistiek Vlaanderen betrekking hebben - en de vestigingsplaats van de instelling waar de leerlingen onderwijs volgen.

Kort samengevat presenteren we in deze studie dus twee reeksen van verschillend berekende vraagprognoses voor het buitengewoon onderwijs. De eerste reeks gebruikt de dynamische methode. De tweede reeks gebruikt de methode van de participatiegraden. De methode van de participatiegraden levert een eerder conservatieve blik op de toekomst. In een situatie waarin het gedrag van leerlingen jaar per jaar verandert, onder invloed van beleidsveranderingen of andere factoren, biedt deze prognose een veilige haven. Behalve de demografische groei en krimp wordt er vooral uitgegaan van stabiliteit, ook al is het duidelijk dat er onder de oppervlakte heel wat beweegt. De dynamische methode daarentegen, die in principe superieur is, gaat ervan uit dat de evolutie van de voorbije jaren, hoe uitzonderlijk ze vanuit historisch perspectief ook mag zijn, eindeloos in de toekomst doorgetrokken zal worden. Dat leidt tot resultaten met sterke variaties. Wanneer het schoolkeuzegedrag in het buitengewoon onderwijs toch zou veranderen zoals de laatste schooljaren ook al het geval was, dan riskeert deze methode sterk afwijkende voorspellingen op te leveren. Alle vertrouwen stellen in enkel deze uitkomsten houdt dus te veel risico's in.

2.2 Prognose van aanbod

Voor de prognose van het aanbod aan onderwijsplaatsen maken we gebruik van de aanbodbevraging die in het voorjaar van 2021 georganiseerd werd bij de gemeenten in het Vlaams Gewest en bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. We hebben iedere Vlaamse gemeente en de VGC een verzameldocument gestuurd voor ieder onderwijsniveau dat in de gemeente aangeboden wordt. Dit verzameldocument bevatte een overzicht van alle scholen in de gemeente met een overzicht van het aantal leerlingen die in oktober 2020 ingeschreven zijn. We vroegen aan de contactpersoon in de gemeente om data te verzamelen over de volgende capaciteitskenmerken:

We bevragen de volgende capaciteitskenmerken:

- maximale capaciteit: het aantal leerlingen dat u zou kunnen inschrijven in de betreffende vestigingsplaats bij een maximale bezetting over alle leerjaren heen;
- overbenutting: aantal plaatsen die benut worden in lokalen die in principe niet bedoeld zijn voor lesdoeleinden (bv. refter);
- permanent vrije plaatsen;
- bedreigde capaciteit: aantal plaatsen die de school dreigt te verliezen tussen 2020-2021 en 2027-2028;
- verwachte uitbreiding van capaciteit door concrete, effectief geplande projecten (verbouwingen, aankoop gebouw, ...) tegen 2027-2028;
- benutting door andere niveaus.

Voor iedere school die deelnam aan de aanbodbevraging werd er een verwachte capaciteit voor het schooljaar 2027-2028 berekend. De verwachte capaciteit is gelijk aan (maximumcapaciteit + verwachte uitbreiding + benutting door andere niveaus + permanent vrije plaatsen – overbenutting).

Voor de niet-deelnemende scholen werkten we met een imputatie om tot de verwachte capaciteit in 2027-2028 te komen. Hierbij stellen we de verwachte capaciteit vast op het leerlingaantal in februari 2019 vermenigvuldigd met de factor 1,3. Deze werkwijze is dezelfde als in de eerdere edities van de capaciteitsmonitor (Groenez & Surkyn, 2015; 2018).

We hanteren eveneens, zoals in de vorige edities van de capaciteitsmonitor, een foutenmarge voor de berekening van de verwachte capaciteit op school-, gemeente- of onderwijszoneniveau. Hier zijn twee redenen voor. Ten eerste kan het prognosemodel de toekomstige vraag niet perfect voorspellen. Net zoals bij de demografische prognoses van de SVR dient steeds een zekere foutenmarge in acht genomen te worden. Een tweede reden is dat het onrealistisch is dat scholen 100% van de beschikbare plaatsen zullen kunnen invullen in de toekomst en zo hun aanbod perfect op de vraag kunnen afstemmen. Daarom wordt de vraag in de capaciteitsmonitor vergeleken met het verwachte aanbod gewaardeerd aan een bepaalde benuttingsgraad.

We gaan uit van een benuttingsgraad van 85% voor:

- gewoon basisonderwijs;
- buitengewoon basisonderwijs;
- onderwijsvormen ASO, KSO en OKAN in het gewoon voltijds secundair onderwijs;
- de onderwijsvorm ASO in opleidingsvorm vier van het buitengewoon voltijds secundair onderwijs;
- opleidingsvormen één, twee en drie in het buitengewoon voltijds secundair onderwijs.

We werken met een benuttingsgraad van 75% voor:

- de onderwijsvormen TSO, BSO en HBO in het gewoon voltijds secundair onderwijs;

- de onderwijsvormen TSO en BSO in opleidingsvorm vier van het buitengewoon voltijds secundair onderwijs;
- DBSO.

Voor GSO gebruiken we de verhouding tussen de aangeboden onderwijsvormen in de tweede graad om de bezettingsgraad te bepalen (tussen 75 en 85%). In secundaire scholen zonder bovenbouw hanteren we een benuttingsgraad van 85%.

Kort samengevat betekent dit dat de benuttingsgraad 85% bedraagt voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, en een waarde tussen 75% en 85% aanneemt in het gewoon en buitengewoon voltijds secundair onderwijs.

We geven in onderstaande tabellen een overzicht van de respons op de aanbodbevraging op gemeente- en schoolniveau. Uit de tabel blijkt dat één vijfde tot één vierde van de gemeenten niet heeft deelgenomen aan de aanbodbevraging. We hebben bij deze gemeenten steeds gevraagd naar de reden voor niet-deelname. De twee meest voorkomende redenen waren (1) de gemeente heeft geen capaciteitsproblemen en vindt het dus niet belangrijk om deel te nemen; en (2) de verantwoordelijke ambtenaren hebben door Covid-19 extra taken gekregen (o.a. organisatie van vaccinatiecentra) waardoor er onvoldoende tijd is om deel te nemen. Als we de tabel met de respons op gemeenteniveau naast de tabel met respons op schoolniveau leggen, kunnen we concluderen dat vooral gemeenten met een klein aantal scholen niet hebben deelgenomen aan de bevraging. Het percentage scholen waarvoor we geen informatie ontvangen hebben, schommelt tussen 14% en 20%.

Tabel 1 Respons aan aanbodbevraging op gemeenteniveau

Onderwijsniveau	Volledige deelname		Onvolledige deelname		Geen deelname		Totaal
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	
Gewoon basisonderwijs	201	63%	35	11%	84	26%	320
Gewoon voltijds secundair onderwijs	126	65%	23	12%	46	23%	195
Buitengewoon basisonderwijs	92	75%	7	6%	24	19%	123
Buitengewoon voltijds secundair onderwijs	67	73%	5	5%	20	22%	92

Tabel 2 Respons aan aanbodbevraging op schoolniveau

Onderwijsniveau	Deelname		Geen deelname		Totaal
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	
Gewoon basisonderwijs	2798	80%	709	20%	3507
Gewoon voltijds secundair onderwijs	1243	84%	245	16%	1488
Buitengewoon basisonderwijs	213	86%	35	14%	248
Buitengewoon voltijds secundair onderwijs	169	82%	36	18%	205

De ontvangen verzameldocumenten hebben de volgende kwaliteitschecks ondergaan:

- controle op onmogelijke waarden (bv. maximumcapaciteit lager dan ingeschreven leerlingen) en aanmaak van toekomstige capaciteit;
- controle op aantal scholen per gemeente (geen dubbele waarden of ontbrekende scholen);
- dubbelcheck van verzameldocumenten met grote afwijkingen (>25%) van toekomstige capaciteit ten opzichte van aantal ingeschreven leerlingen in 2019;
- controle op aantal opgegeven toekomstige plaatsen en aantal goedgekeurde plaatsen zoals aangeleverd vanuit het departement Onderwijs en Vorming;
- controle op gemeenten met nieuwe vestigingsplaatsen na 2019-2020.

3 | Capaciteit in 2027-2028: confrontatie van prognoses van vraag en aanbod

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van de confrontatie van de vraagprognoses met de prognoses van de verwachte maximumcapaciteit met benuttingsgraad. Voor de confrontatie met de maximumcapaciteit zonder benuttingsgraad verwijzen we naar bijlage 3. In deze bijlage voegen we overzichtstabellen toe op gemeenteniveau voor het gewoon basis- en voltijds secundair onderwijs en op niveau van onderwijszone voor buitengewoon basis- en secundair onderwijs.

3.1 Gewoon basisonderwijs

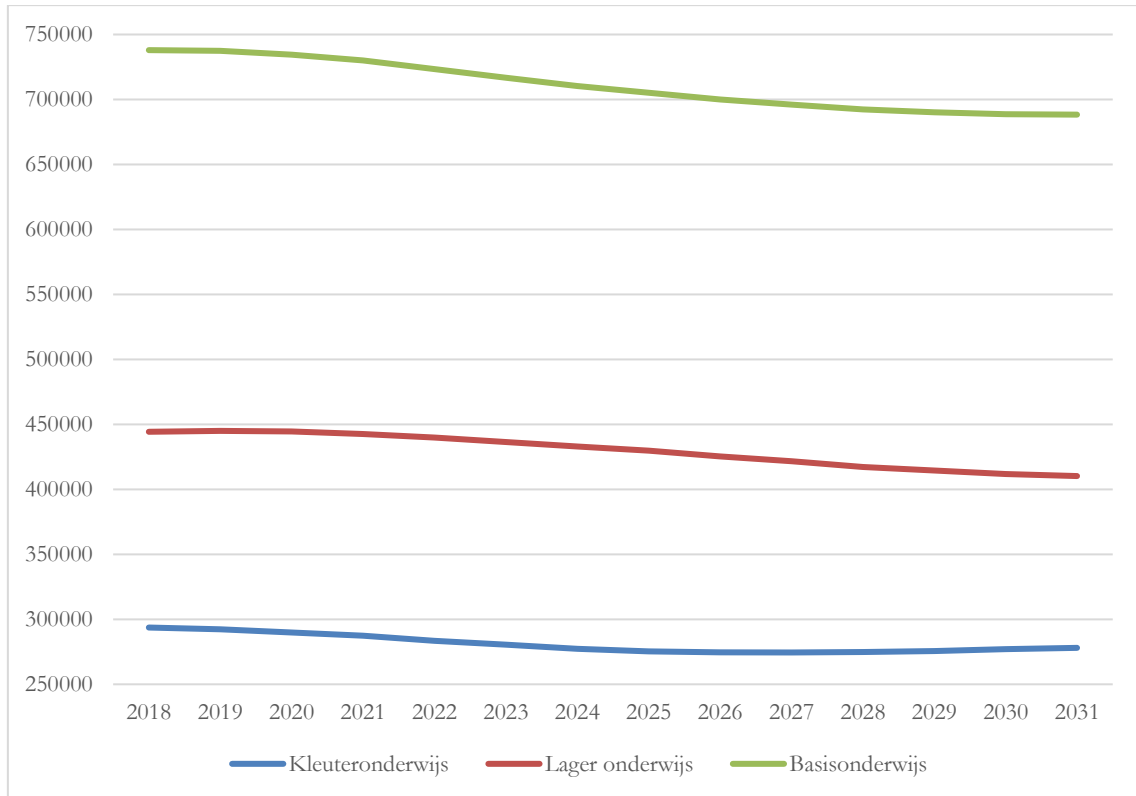
3.1.1 Evolutie van vraag in gewoon basisonderwijs

In onderstaande figuren presenteren we eerst de evolutie van de vraag in het gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs in Vlaanderen, en vervolgens een opsplitsing van de evolutie van de vraag in het gewoon basisonderwijs op het niveau van provincies.

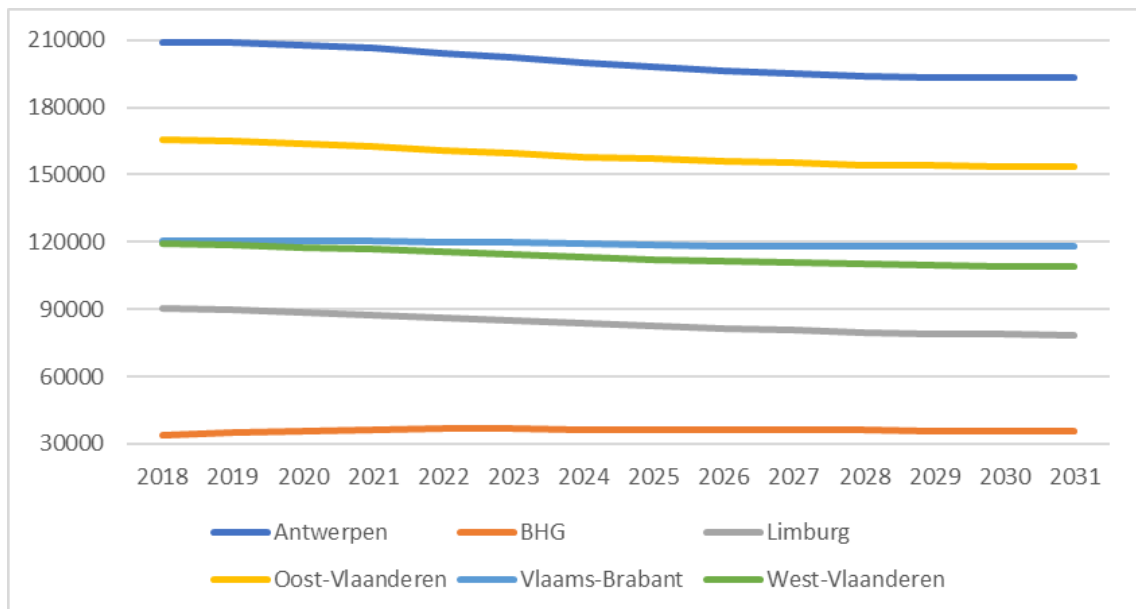
Uit de figuur op het Vlaams niveau kunnen we afleiden dat we voor de vraag in het basisonderwijs een afname verwachten na het schooljaar 2020-2021. Deze afname stabiliseert enigszins vanaf het schooljaar 2028-2029. In het kleuteronderwijs wordt er vanaf 2028-2029 opnieuw een beperkte toename van de vraag verwacht. Voor het lager onderwijs lijkt de afname te stabiliseren vanaf het schooljaar 2030-2031.

De figuur op het niveau van provincies geeft aan dat de afname van het leerlingenaantal in het gewoon basisonderwijs in alle provincies, met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, verwacht wordt. Deze afname bedraagt 7% in totaal. In Limburg wordt de grootste afname verwacht: de geschatte vraag in 2030-2031 ligt 13% lager dan in 2018-2019. In Vlaams-Brabant is de afname beperkt tot minder dan 2%. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt een toename van 5% verwacht. Ook hier stabiliseert de afname vanaf het schooljaar 2028-2029 in alle provincies met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Figuur 1 Evolutie van vraag in gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031

Figuur 2 Evolutie van vraag in gewoon basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031 op niveau van provincies

In de confrontatie van de vraag- met de aanbodprognoses focussen we ons op het schooljaar 2027-2028. In onderstaande tabel geven we de 15 gemeenten en 5 onderwijszones weer met de grootste verwachte afname en toename in vraag tussen 2019-2020 en 2027-2028. Volgens de dynamische vraagprojecties neemt de vraag in Antwerpen, Genk, Hasselt, Balen en Ronse af met meer dan 500 leerlingen. In Antwerpen is de verwachte afname groter dan 1000. In Vilvoorde, Sint-Niklaas en Brussel neemt de vraag in absolute termen het sterkst toe op basis van de vraagprognoses. Relatief gezien is de afname het sterkst in Arendonk, Balen en Herselt. De toename is relatief het sterkst in verschillende gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Vilvoorde. Op het niveau van onderwijszone verwachten we grote afnames in Mechelen, Mol, Genk en Oudenaarde. De toename van de vraag is het sterkst in Brussel, Dilbeek, Halle en Vilvoorde.

Tabel 3 **Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor gewoon basisonderwijs**

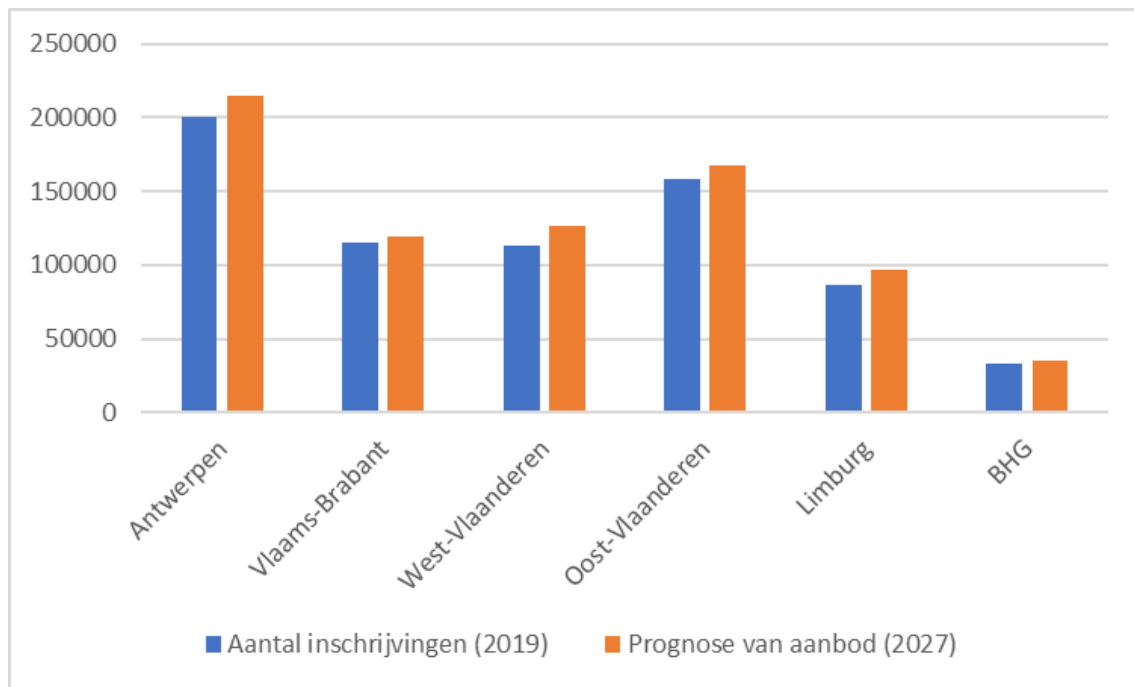
Afname van vraag				Toename van vraag			
Gemeente	Absoluut	Gemeente	Relatief	Gemeente	Absoluut	Gemeente	Relatief
Antwerpen	-1081	Arendonk	-30%	Vilvoorde	845	Sint-Gillis	23%
Genk	-788	Balen	-25%	Sint-Niklaas	714	Vorst	22%
Hasselt	-615	Herselt	-25%	Brussel	618	Vilvoorde	16%
Balen	-565	Duffel	-24%	Halle	483	Jette	16%
Ronse	-525	De Panne	-22%	Jette	407	Koekelberg	16%
Torhout	-492	Torhout	-22%	Anderlecht	382	Sint-Agatha-Berchem	15%
Oudsbergen	-443	Laakdal	-21%	Kortrijk	359	Berlaar	15%
Arendonk	-441	As	-21%	Aarschot	342	Lubbeek	15%
Duffel	-425	Vleteren	-21%	Turnhout	337	Londerzeel	15%
Westerlo	-411	Lo-Reninge	-20%	Brecht	309	Vorselaar	15%
Mol	-398	Alveringem	-20%	Herentals	306	Liedekerke	14%
Bilzen	-371	Bierbeek	-20%	Londerzeel	303	Wemmel	14%
Mechelen	-361	Gingelom	-20%	Gent	301	Ternat	13%
Geel	-347	Oudsbergen	-19%	Wemmel	279	Veurne	13%
Laakdal	-328	Olen	-19%	Ternat	257	Brecht	13%
Onderwijs-zone	Absoluut	Onderwijs-zone	Relatief	Onderwijs-zone	Absoluut	Onderwijs-zone	Relatief
Mechelen	-1521	Mol	-16%	Brussel	2694	Brussel	8%
Mol	-1214	Genk	-10%	Dilbeek	1462	Dilbeek	7%
Oudenaarde	-1205	Oudenaarde	-10%	Halle	880	Ninove	6%
Genk	-1187	Torhout	-9%	Vilvoorde	861	Halle	6%
Geel	-1151	Maasmechelen	-9%	Brasschaat	633	Vilvoorde	3%

3.1.2 Evolutie van aanbod in gewoon basisonderwijs

In Figuur 2 geven we het aantal ingeschreven leerlingen in het schooljaar 2019-2020 weer (o.b.v. februaristellingen) en het verwachte aanbod in 2027-2028 (met benuttingsgraad van 85%). Het verwachte aanbod in 2027-2028 telt gemiddeld 7% meer plaatsen dan het aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020. In West-Vlaanderen en Limburg bedraagt het verschil meer dan 10%, terwijl in het

Brussels Hoofdstedelijk Gewest er 3% meer plaatsen verwacht worden in het basisonderwijs dan het huidige leerlingenaantal.

Figuur 3 Aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020 en verwacht aanbod in 2027-2028

3.1.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod

De confrontatie van deze vraag- en aanbodprognoses leidt tot een inschatting van toekomstige capaciteitstekorten op niveau van gemeenten en onderwijszones. In bijlage 3 geven we verwachte absolute tekorten op gemeenteniveau weer. We bespreken hieronder achtereenvolgens de relatieve en absolute tekorten op het niveau van gemeenten en onderwijszones bij confrontatie van de vraagprognoses met de aanbodprognoses (waarbij we een benuttingsgraad van 85% hanteren voor het gewoon basisonderwijs).

Als we naar het absolute verschil tussen de prognose van vraag en aanbod kijken in Tabel 4, stellen we vast dat we voor de gemeenten Sint-Niklaas, Vilvoorde, Dilbeek, Halle, Mechelen en Turnhout de grootste absolute capaciteitstekorten verwachten voor 2027-2028. Deze tekorten situeren zich zowel op het niveau van het kleuteronderwijs als op het niveau van het lager onderwijs. Als we naar de absolute tekorten op het niveau van de onderwijszone bekijken, dan zien we de grootste verwachte tekorten vooral in de onderwijszones Dilbeek, Vilvoorde, Halle, Brussel en Ninove. In deze gemeenten schatten we dat er in 2027-2028 meer dan 500 plaatsen te kort zullen zijn in het lager onderwijs. In Sint-Niklaas leidt de confrontatie van de vraagprognose (toename van 7% in vraag ten opzichte van 2019-2020) en de aanbodprognose (verwachte maximumcapaciteit is 5% lager dan aantal inschrijvingen in 2019-2020) tot een verwacht tekort van meer dan 1000 plaatsen.

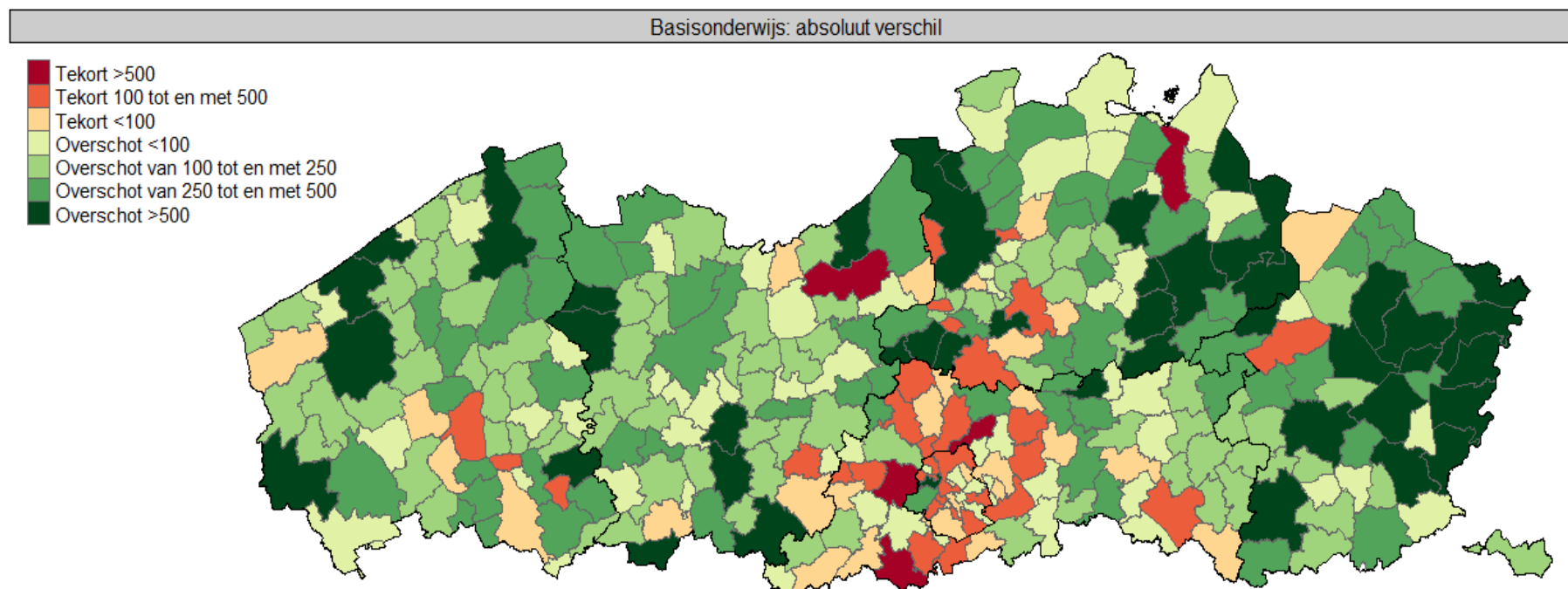
In Figuur 4 geven we op een kaart voor alle gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weer of we er capaciteitstekorten of -overschotten verwachten en hoe groot deze zijn. De kaart geeft duidelijk weer dat er in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de grootste concentratie aan gemeenten met verwachte capaciteitstekorten is. In Limburg en Oost-Vlaanderen worden in het minst aantal gemeenten capaciteitstekorten verwacht.

Tabel 4 **Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute termen) in 2027-2028 voor gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs**

Kleuteronderwijs		Lager onderwijs		Basisonderwijs	
Gemeente	Absoluut tekort	Gemeente	Absoluut tekort	Gemeente	Absoluut tekort
Sint-Niklaas	-398	Sint-Niklaas	-749	Sint-Niklaas	-1146
Dilbeek	-299	Vilvoorde	-630	Vilvoorde	-868
Vilvoorde	-238	Dilbeek	-390	Dilbeek	-688
Mechelen	-214	Halle	-386	Halle	-594
Halle	-208	Turnhout	-335	Turnhout	-540
Turnhout	-204	Grimbergen	-261	Mechelen	-473
Lier	-176	Mechelen	-260	Beersel	-391
Sint-Katelijne-Waver	-148	Beersel	-245	Wemmel	-350
Beersel	-146	Londerzeel	-234	Londerzeel	-343
Merchtem	-142	Wemmel	-218	Merchtem	-303
Leuven	-136	Roeselare	-210	Lier	-298
Ternat	-134	Brussel	-204	Grimbergen	-292
Kortenberg	-133	Merchtem	-161	Kortenberg	-259
Sint-Agatha-Berchem	-133	Liedekerke	-156	Roeselare	-253
Wemmel	-132	Zwijndrecht	-153	Ternat	-229
Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone*	Absoluut tekort	Onderwijszone	Absoluut tekort
Dilbeek	-878	Vilvoorde	-939	Dilbeek	-1537
Brussel	-496	Dilbeek	-659	Vilvoorde	-1348
Vilvoorde	-410	Halle	-592	Halle	-926
Halle	-333	Ninove	-288	Brussel	-400
Leuven	-134			Ninove	-396

Noot: Absoluut tekort = prognose van vraag – prognose van aanbod.

* Er zijn slechts vier onderwijszones waarvoor we een tekort verwachten voor het lager onderwijs.

Figuur 4 Absoluut verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon basisonderwijs op niveau van gemeenten

We bespreken vervolgens het relatieve verschil tussen aanbod en vraag voor gemeenten en onderwijszones. Dit relatieve verschil wordt berekend door het absolute verschil tussen de vraag- en aanbodprognose te delen door de aanbodprognose. In Tabel 5 geven we de 15 gemeenten en 5 onderwijszones weer met de grootste relatieve tekorten voor kleuter-, lager en basisonderwijs.

Deze relatieve tekorten op gemeenteniveau geven deels een ander beeld dan de tabel met de absolute tekorten. Van de 15 gemeenten met de hoogste relatieve tekorten zijn vijf gemeenten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook zijn de meeste gemeenten in deze top 15 gemeenten waar de verwachte maximumcapaciteit in 2027-2028 minder dan 2000 plaatsen zal bedragen. Enkel in Dilbeek en Vilvoorde ligt de verwachte maximumcapaciteit hoger dan het gemiddelde (over gemeenten) van 2387 plaatsen. Dit zijn dan ook de twee gemeenten die zowel absoluut als relatief een hoog verwacht capaciteitstekort hebben in onze analyses. Op het niveau van onderwijszone liggen de bevindingen in de tabel grotendeels wel in lijn met die van de absolute tekorten. We verwachten de hoogste capaciteitstekorten in Dilbeek, Halle, Vilvoorde, Ninove en Brussel. Toch zijn deze relatieve tekorten op niveau van onderwijszone zeer beperkt, gezien ze 7% of minder bedragen.

In Figuur 5 tonen we op een kaart voor Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de relatieve capaciteitstekorten en -overschotten voor het basisonderwijs in 2027-2028. Er zijn 15 gemeenten met een verwacht tekort van meer dan 15%. Deze gemeenten zijn allemaal opgenomen in Tabel 5. In 108 gemeenten is er een capaciteitsoverschot van meer dan 15%, waarvan in 38 gemeenten van meer dan 25%. Ook hier zien we de hoogste relatieve tekorten terug in Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

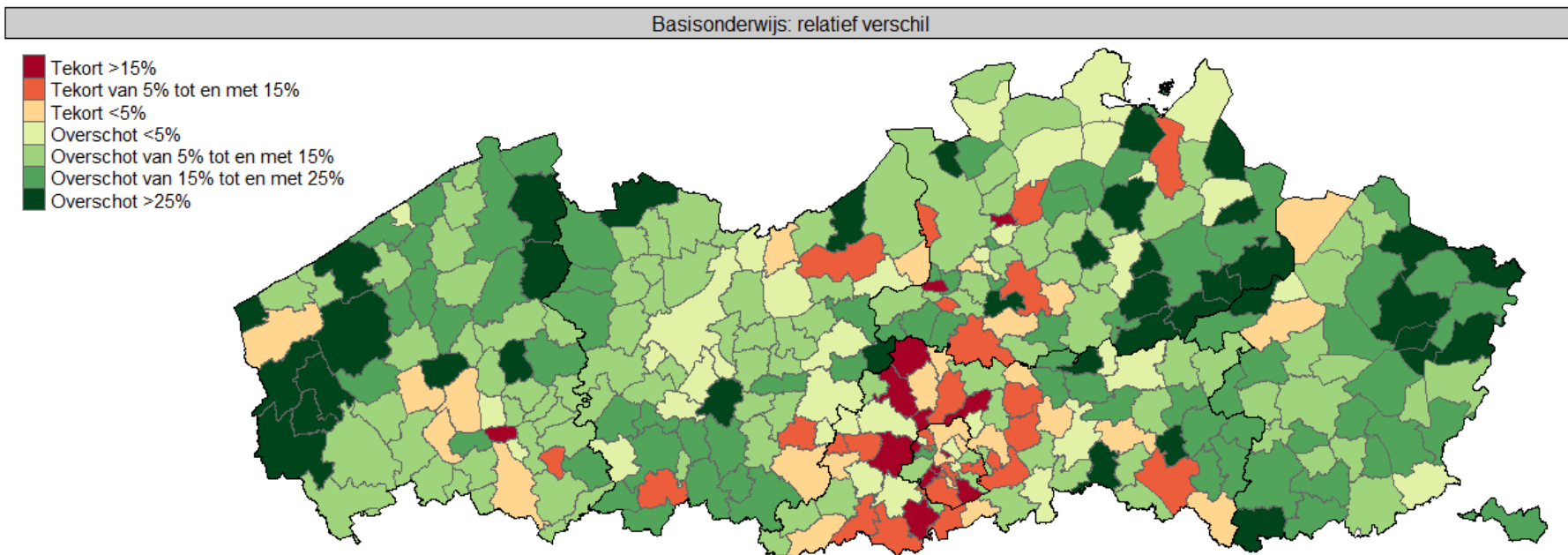
Tabel 5 **Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in relatieve termen) in 2027-2028 voor gewoon kleuter-, lager en basisonderwijs**

Kleuteronderwijs		Lager onderwijs		Basisonderwijs	
Gemeente	Relatief tekort	Gemeente	Relatief tekort	Gemeente	Relatief tekort
Schelle	-38%	Sint-Joost-ten-Node	-27%	Vorst	-26%
Sint-Agatha-Berchem	-29%	Vorst	-26%	Lendeledede	-21%
Vorst	-26%	Watermaal-Bosvoorde	-22%	Sint-Agatha-Berchem	-21%
Merchtem	-24%	Liedekekerke	-21%	Watermaal-Bosvoorde	-21%
Zandhoven	-23%	Vilvoorde	-20%	Merchtem	-20%
Lubbeek	-23%	Lendeledede	-20%	Schelle	-19%
Lendeledede	-23%	Londerzeel	-20%	Dilbeek	-18%
Dilbeek	-21%	Beersel	-18%	Sint-Joost-ten-Node	-18%
Moorslede	-21%	Wemmel	-18%	Wemmel	-18%
Deerlijk	-19%	Merchtem	-18%	Beersel	-17%
Ternat	-19%	Wijnegem	-17%	Londerzeel	-17%
Wemmel	-19%	Sint-Gillis	-17%	Wijnegem	-17%
Watermaal-Bosvoorde	-19%	Sint-Pieters-Woluwe	-17%	Vilvoorde	-17%
Kortenberg	-19%	Dilbeek	-17%	Sint-Gillis	-16%
Beersel	-17%	Halle	-15%	Koekelberg	-14%
Onderwijszone	Relatief tekort	Onderwijszone*	Relatief tekort	Onderwijszone	Relatief tekort
Dilbeek	-11%	Vilvoorde	-6%	Dilbeek	-7%
Halle	-5%	Halle	-6%	Halle	-6%
Vilvoorde	-4%	Dilbeek	-5%	Vilvoorde	-5%
Brussel	-3%	Ninove	-4%	Ninove	-4%
Ninove	-3%			Brussel	-1%

Noot: Relatief tekort = (prognose van vraag – prognose van aanbod)/prognose van aanbod.

* Er zijn slechts vier onderwijszones waarvoor we een tekort verwachten voor het lager onderwijs.

Figuur 5 Relatief verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor basisonderwijs op niveau van gemeenten

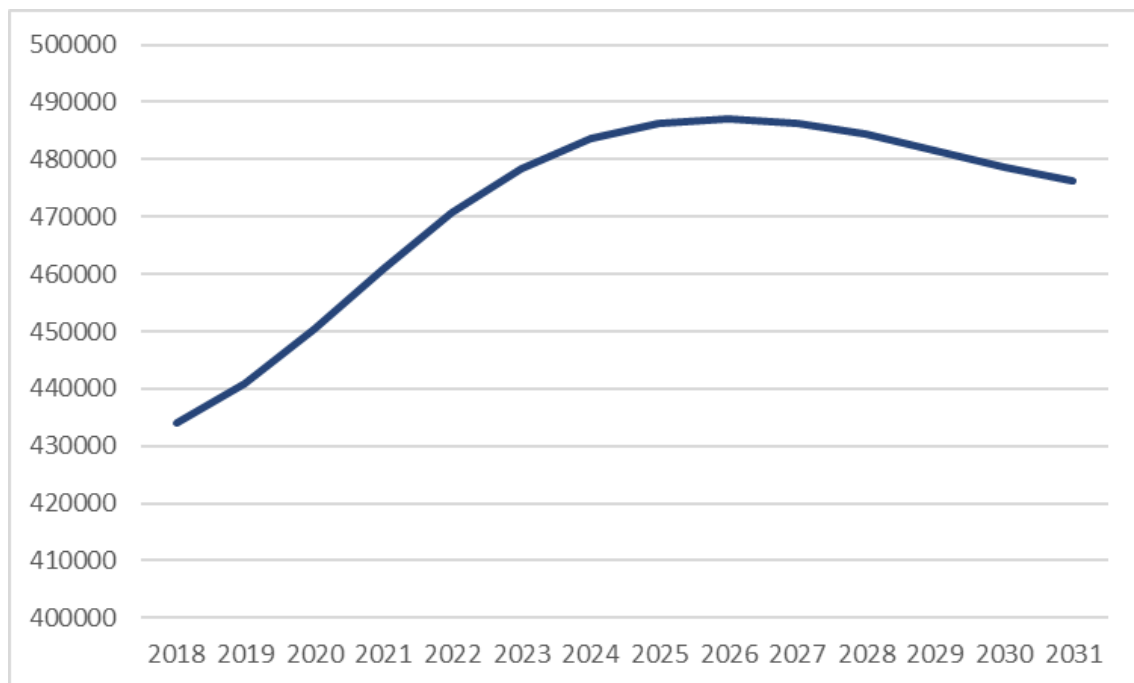

3.2 Gewoon voltijds secundair onderwijs

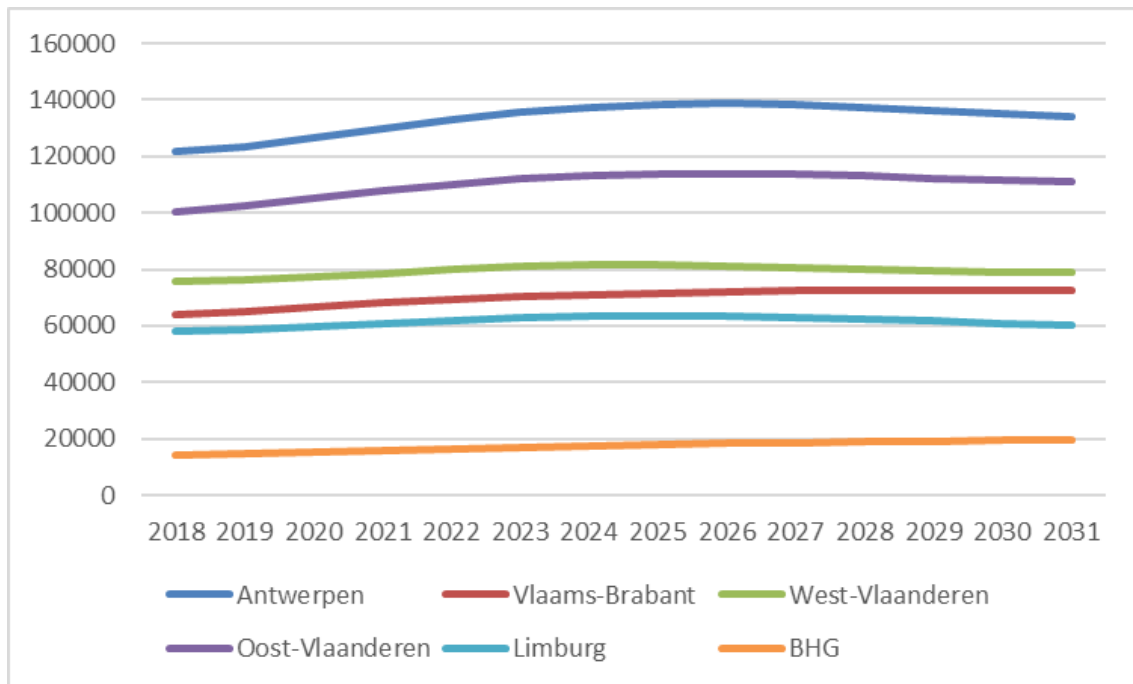
3.2.1 Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs

In Figuur 6 en 7 geven we de evolutie van de vraag in het gewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031 weer voor Vlaanderen en op provincieniveau. Voor het Vlaams onderwijs in totaal zien we dat er een toename verwacht wordt tot 2025-2026. Vervolgens zou het leerlingenaantal enkele schooljaren stabiel blijven. Vanaf 2028-2029 wordt er een afname verwacht. In de provincies Antwerpen, Limburg, Oost- en West-Vlaanderen zien we deze tendens: het verwachte leerlingenaantal stijgt tot 2025-2026 waarna het cijfer stabiliseert en licht afneemt. In Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest neemt het leerlingenaantal daarentegen toe gedurende de volledige periode. De gemiddelde toename in het leerlingenaantal tussen 2018-2019 en 2030-2031 bedraagt 10%.

Figuur 6 Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031

Figuur 7 Evolutie van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031 op provincieniveau

In Tabel 6 bespreken we de gemeenten en onderwijszones met de grootste (absolute en relatieve) toe- en afnames in vraag tussen 2019-2020 en 2027-2028². Wat de afnames betreft, is dit tamelijk beperkt. Enkel in Lanaken, Knokke-Heist en Malle zien we een verwachte afname van meer dan 100 leerlingen. Relatief gezien is de afname ook het hoogst in Knokke-Heist en Lanaken. De toename van de vraag is in absolute termen het hoogst in de grootsteden Antwerpen en Gent met toenames van respectievelijk meer dan 5000 en meer dan 3000. In Kortrijk, Brussel, Mechelen, Aalst en Vilvoorden worden ook een toename in de vraag van meer dan 1000 verwacht. Op het niveau van onderwijszone is er enkel een zeer beperkte verwachte afname van de vraag in Veurne. De toename is het hoogst in Antwerpen, Gent, Brussel, Kortrijk en Dilbeek.

² Voor Antwerpen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben we bijkomende scenario's ontwikkeld in hoofdstuk 4.

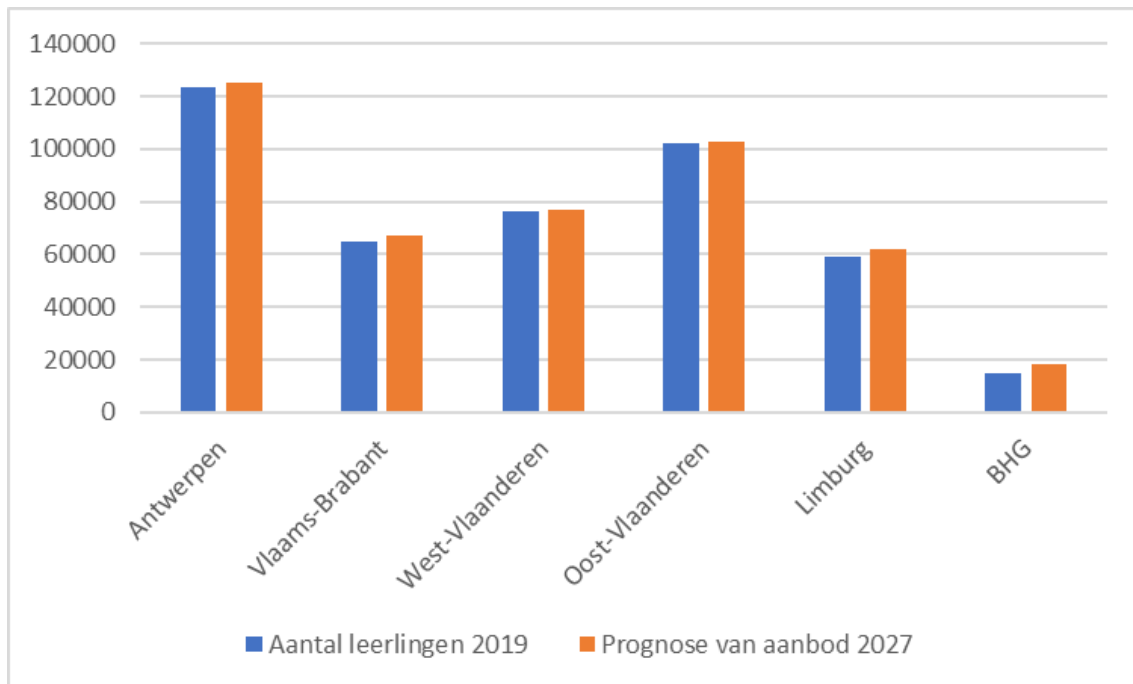
Tabel 6 **Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met sterkste afname en toename van vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs (absoluut en relatief) tussen 2019-2020 en 2027-2028**

Afname van vraag				Toename van vraag			
Gemeente	Absoluut	Gemeente	Relatief	Gemeente	Absoluut	Gemeente	Relatief
Lanaken	-302	Knokke-Heist	-21%	Antwerpen	5245	Vorst	309%
Knokke-Heist	-178	Lanaken	-18%	Gent	3352	Sint-Agatha-Berchem	40%
Malle	-121	Ichtegem	-14%	Kortrijk	1820	Sint-Jans-Molenbeek	38%
Maaseik	-99	Kinrooi	-8%	Brussel	1646	Koekelberg	37%
Avelgem	-92	Zwevegem	-7%	Mechelen	1311	Arendonk	35%
Gistel	-82	Zedelgem	-7%	Aalst	1123	Brussel	32%
Pelt	-82	Oostkamp	-7%	Vilvoorde	1068	Kapellen	29%
Genk	-67	Gistel	-6%	Turnhout	960	Vilvoorde	26%
Bornem	-44	Avelgem	-6%	Sint-Niklaas	824	Lennik	26%
Zwevegem	-42	Berlaar	-4%	Leuven	805	Temse	25%
Berlaar	-42	Nieuwpoort	-4%	Halle	775	Roosdaal	25%
Poperinge	-40	Beernem	-4%	Geel	774	Liedekerke	25%
Veurne	-37	Rotselaar	-4%	Hasselt	773	Heist-op-den-Berg	24%
Ronse	-35	Begijnendijk	-4%	Anderlecht	651	Willebroek	24%
Rotselaar	-34	Bornem	-3%	Torhout	635	Lommel	23%
Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief	Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief
Veurne	-48	Veurne	-1%	Antwerpen	5245	Brussel	25%
				Gent	4163	Vilvoorde	17%
				Brussel	3774	Dilbeek	16%
				Kortrijk	2170	Beringen	15%
				Dilbeek	1836	Torhout	15%

3.2.2 Evolutie van aanbod in gewoon voltijds secundair onderwijs

In Figuur 8 zetten we het aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020 af tegen het verwachte aanbod in 2027-2028 (met een benuttingsgraad tussen 75% en 85% afhankelijk van de aangeboden onderwijsvormen, zie sectie 2.2). De figuur toont duidelijk aan dat er in alle provincies zeer kleine verschillen zijn tussen beide aantallen. Dit is een indicatie dat de verwachte capaciteitstoename de komende jaren in het algemeen eerder beperkt zal zijn en er dus relatief weinig marge is om de toenemende vraag op te vangen.

Figuur 8 Aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020 en verwacht aanbod in 2027-2028 voor gewoon voltijds secundair onderwijs

3.2.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod

In de volgende secties confronteren we de vraag- en aanbodprognoses voor het gewoon voltijds secundair onderwijs. Net als voor het gewoon basisonderwijs, bespreken we eerst de absolute verschillen en vervolgens de relatieve verschillen tussen deze twee prognoses.

Voor de 15 gemeenten met de hoogste verwachte capaciteitstekorten in absolute termen bedraagt het verschil tussen de vraag- en aanbodprognoses meer dan 800. We tekenen de grootste verwachte capaciteitstekort op in Antwerpen. In Kortrijk, Gent, Roeselare, Brussel, Mechelen, Halle, Geel en Heist-op-den-Berg bedraagt het verschil tussen de vraag- en aanbodprognoses meer dan 1000 plaatsen. Op het niveau van onderwijszone worden de grootste absolute capaciteitstekorten verwacht in Gent, Antwerpen, Roeselare, Kortrijk en Geel. De verwachte capaciteitstekorten in relatieve termen bedragen meer dan 50% voor Sint-Agatha-Berchem, Heist-op-den-Berg, Hoeselt, Lochristi, Willebroek en Wemmel. Op het niveau van onderwijszone wordt in Roeselare het hoogste relatieve capaciteitstekort verwacht, gevolgd door Lier, Halle en Geel.

In Figuren 9 en 10 tonen we op een kaart voor Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de relatieve capaciteitstekorten en -overschotten voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in 2027-2028.

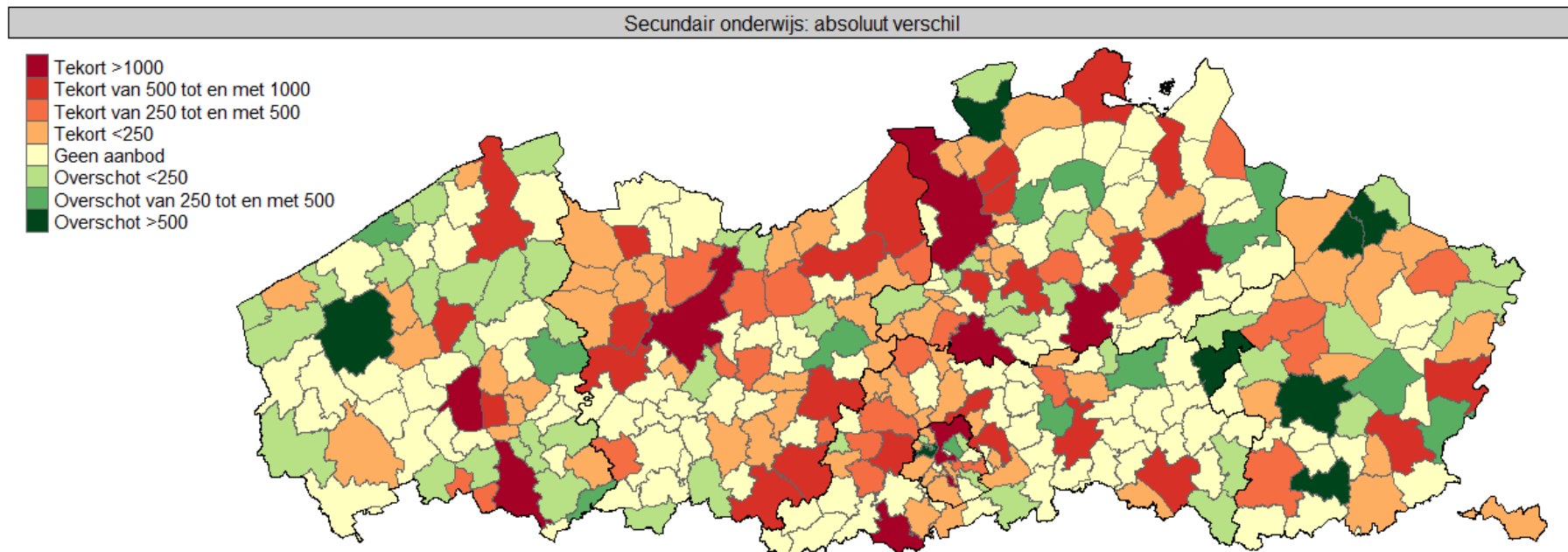
Tabel 7 **Overzicht van 15 gemeenten en 5 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor gewoon voltijds secundair onderwijs in totaal**

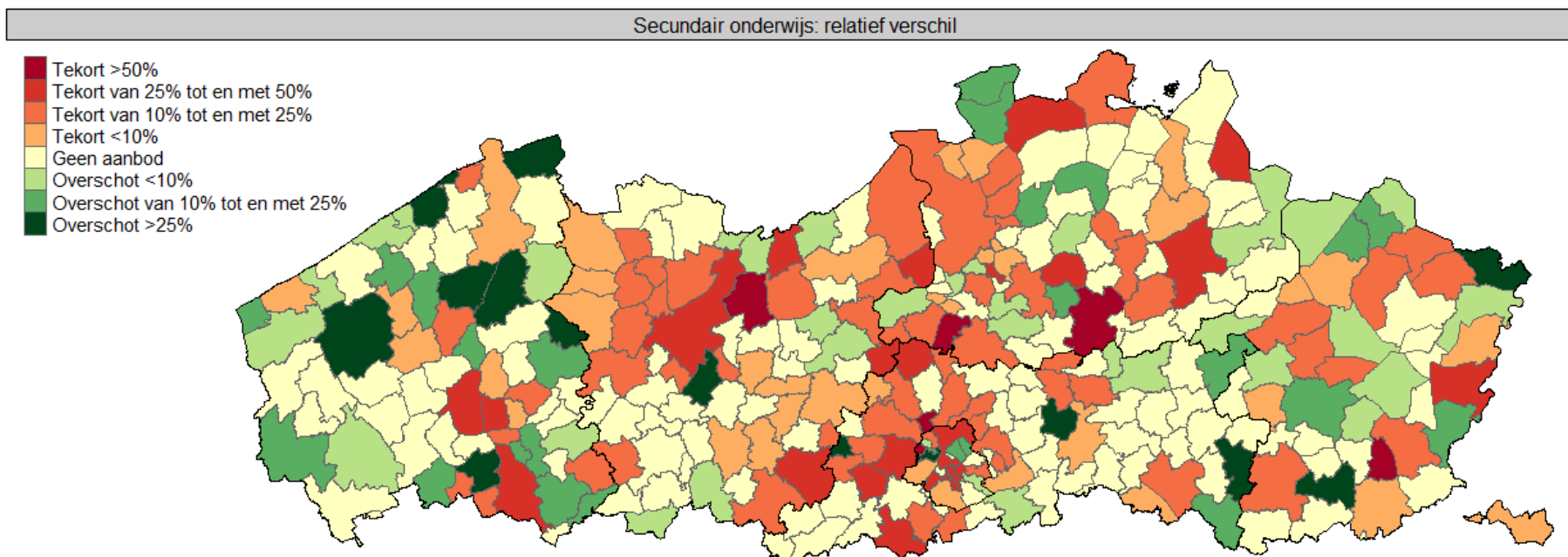
Gemeente	Absoluut tekort	Gemeente	Relatief tekort
Antwerpen	-3882	Sint-Agatha-Berchem	-109%
Kortrijk	-2584	Hoeselt	-69%
Gent	-2505	Lochristi	-66%
Brussel	-2139	Heist-op-den-Berg	-62%
Roeselare	-1701	Willebroek	-58%
Halle	-1419	Wemmel	-53%
Mechelen	-1329	Brussel	-46%
Vilvoorde	-1323	Maasmechelen	-38%
Geel	-1307	Kruikeke	-38%
Leuven	-1171	Lennik	-37%
Heist-op-den-Berg	-1094	Moerbeke	-35%
Dendermonde	-927	Vilvoorde	-35%
Sint-Niklaas	-922	Buggenhout	-35%
Aalst	-874	Arendonk	-33%
Maasmechelen	-850	Vorst	-32%
Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone	Relatief tekort
Antwerpen	-3882	Roeselare	-26%
Gent	-3488	Halle	-24%
Kortrijk	-2353	Dendermonde	-23%
Roeselare	-2294	Lier	-22%
Geel	-2291	Geel	-21%

Noot: Absoluut tekort = prognose van vraag – prognose van aanbod. Relatief tekort = (prognose van vraag – prognose van aanbod)/prognose van aanbod.

In bijkomende analyses hebben we de confrontatie van de vraag- en aanbodprognoses verder opgesplitst naar onderwijsvorm. Zowel in absolute als in relatieve termen verwachten we de grootste tekorten in TSO. Volgens onze schattingen zou er in 2027-2028 een tekort van 16783 plaatsen of 22% in deze onderwijsvorm zijn bij confrontatie van de vraagprognose met de aanbodprognose waarbij we een benuttingsgraad van 75% voor deze onderwijsvorm hanteren. Het tweede grootste absolute tekort vinden we terug bij ASO (- 12596 plaatsen of -9%), gevolgd door BSO (-10505 plaatsen of -16%). Voor GSO zou er een geschat overschot zijn van 2729 plaatsen ofwel van 2%. Voor KSO is het absolute tekort 325 plaatsen of 11%. KSO wordt slechts in een beperkt aantal gemeenten aangeboden en hierbij valt het op dat er sterke verschillen zijn tussen gemeenten in verwachte tekorten of overschotten. Bijvoorbeeld: in gemeenten als Antwerpen, Brugge, Roeselare en Turnhout verwachten we tekorten van meer dan 100 plaatsen, terwijl er in Aalst en Leuven daarentegen net overschotten van meer dan 50 plaatsen verwachten.

Figuur 9 Absoluut verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op niveau van gemeenten

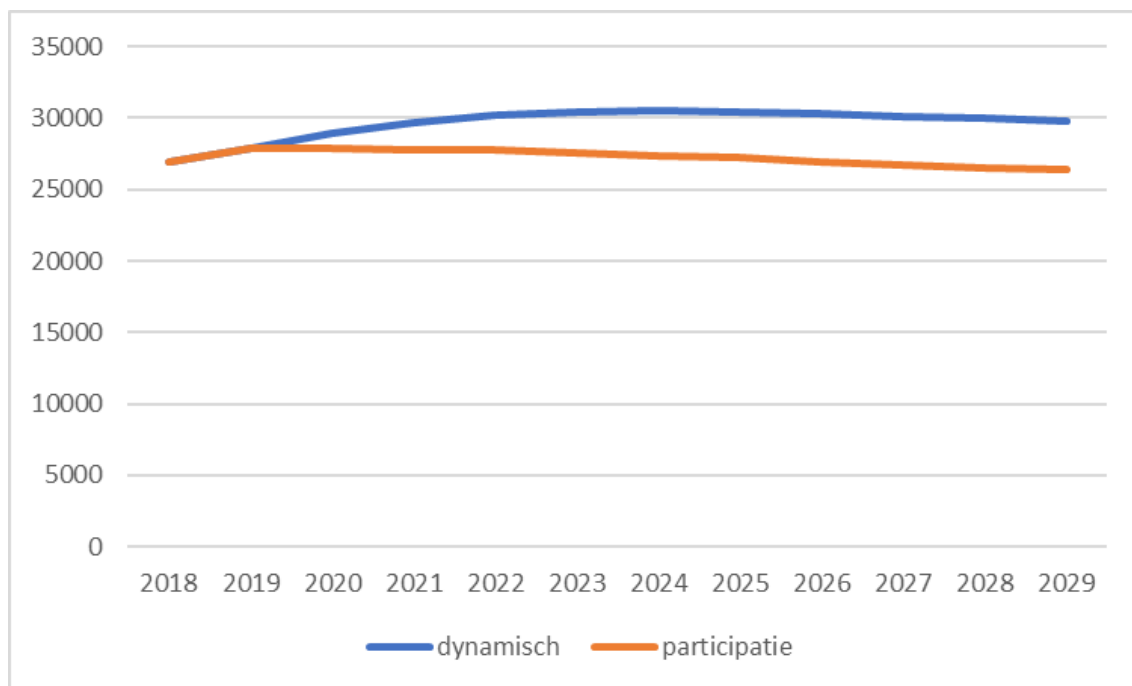
Figuur 10 Relatief verschil tussen prognose van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op niveau van gemeenten

3.3 Buitengewoon basisonderwijs

3.3.1 Evolutie van vraag in buitengewoon basisonderwijs

Zoals eerder besproken in sectie 2.1.2 presenteren we voor het buitengewoon onderwijs de resultaten van de vraagprognose op basis van de dynamische projecties ('dynamisch' in figuren en tabellen) en de projecties op basis van participatiegraden ('participatie' in figuren en tabellen). De onderstaande figuur geeft grafisch de resultaten van beide prognoses weer voor het buitengewoon basisonderwijs. Bij de projecties op basis van participatiegraden wordt de stijging tussen 2018-2020 niet doorgetrokken in de prognoses en blijft het leerlingenaantal in het buitengewoon onderwijs eerder constant. Bij de dynamische projecties bepaalt deze stijging mee welke trends er in de toekomst verwacht worden en liggen de geschatte aantallen voor de vraag hoger. Voor het projectiejaar van 2027-2028 bedraagt het verschil tussen beide prognoses meer dan 3000 plaatsen. Bij de dynamische vraagprognose zou de vraag in 2027-2028 met 8 procent toenemen ten opzichte van 2019-2020. Bij de projecties op basis van participatiegraden wordt daarentegen een afname van 4 procent verwacht.

Figuur 11 Evolutie van vraag in buitengewoon basisonderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031

Bij de dynamische projectie wordt er enkel in de onderwijszones Brussel, Antwerpen en Lier een afname van de vraag verwacht. De grootste toenames in absolute termen zouden volgens dit projectiemodel plaatsvinden in Roeselare, Gent en Turnhout. De grootste relatieve toename van de vraag wordt verwacht in de onderwijszones Roeselare en Geel. Voor de projecties op basis van participatiegraden wordt er enkel in de onderwijszones Ninove, Dilbeek, Vilvoorde en Halle een toename van minder dan 5% of minder dan 20 leerlingen verwacht. De absolute afname zou het grootst zijn in Antwerpen, hoewel deze slechts 114 plaatsen of minder dan 5% bedraagt.

Tabel 8 **Overzicht van 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute en relatieve termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor buitengewoon basisonderwijs**

Afname van vraag (dynamisch)				Toename van vraag (dynamisch)			
Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief	Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief
Brussel	-108	Brussel	-14%	Roeselare	194	Roeselare	22%
Antwerpen	-100	Antwerpen	-4%	Gent	183	Geel	17%
Lier	-20	Lier	-3%	Turnhout	151	Zottegem	16%
				Hasselt	148	Mol	16%
				Lommel	124	Turnhout	16%
Afname van vraag (participatie)				Toename van vraag (participatie)			
Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief	Onderwijs-zone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief
Antwerpen	-114	Ieper	-10%	Halle	19	Halle	3%
Hasselt	-79	Diest	-10%	Vilvoorde	5	Vilvoorde	2%
Brugge	-49	Oudenaarde	-8%	Dilbeek	5	Dilbeek	2%
Lommel	-48	Genk	-8%	Ninove	4	Ninove	2%
Kortrijk	-46	Maasmechelen	-8%				
Maasmechelen	-46	Hasselt	-8%				

3.3.2 Evolutie van aanbod in buitengewoon basisonderwijs

Wanneer we naar de verwachte maximumcapaciteit in 2027-2028 (met benuttingsgraad van 85%) kijken, dan zien we dat deze 26560 plaatsen zal bedragen. Dit ligt meer dan 1300 plaatsen lager dan het aantal inschrijvingen in 2019-2020, namelijk 27891.

3.3.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod

De confrontatie van de prognoses voor vraag en aanbod gebeurt voor het buitengewoon basisonderwijs op het niveau van onderwijszone. We tonen in onderstaande tabel de onderwijszones met de grootste verwachte tekorten voor buitengewoon basisonderwijs in absolute en relatieve termen voor de dynamische vraagprojecties en de vraagprojecties op basis van participatiegraden.

Alvorens we dieper ingaan op deze specifieke resultaten, willen we kort enkele algemene vaststellingen bespreken met betrekking tot geschatte tekorten en overschotten bij de dynamische projecties en de projecties op basis van participatiegraden. Ten eerste zijn de verschillen tussen vraag- en aanbodprognoses beduidend groter bij de dynamische projecties dan bij de projecties op basis van participatiegraden. Dat komt omdat de vraagprognoses hoger liggen bij de dynamische dan bij de projecties op basis van participatiegraden. Opgeteld over alle onderwijszones heen, is er volgens de confrontatie tussen aanbod en de dynamische vraagprojecties een absoluut tekort van ongeveer 3500 plaatsen in het buitengewoon basisonderwijs in 2027-2028. Voor de confrontatie met de projecties op basis van participatiegraden bedraagt dit tekort over alle onderwijszones heen 90 plaatsen. Als we vervolgens naar de relatieve verschillen kijken, is het gemiddelde hiervan 0% bij de confrontatie met de projecties op basis van participatiegraden en -14% bij de dynamische projecties. Tot slot zijn er voor de confrontatie met de dynamische projecties slechts 7 onderwijszones met een (beperkt) overschot van minder dan 50 plaatsen. Voor de confrontatie met de projecties op basis van participatiegraden zijn er 18 onderwijszones met een overschot waarvan 7 met een overschot van meer dan 50 plaatsen.

In onderstaande tabel geven we de 10 onderwijszones weer met de grootste absolute en relatieve tekorten bij de confrontatie van de aanbodprognoses met de dynamische projecties en de projecties op basis van participatiegraden. Voor de confrontatie met de dynamische projecties, vinden we de grootste absolute tekorten terug in de onderwijszones Roeselare, Hasselt, Lommel en Brasschaat. Relatief gezien zijn de tekorten groter dan 25% in Mortsel, Genk, Dendermonde, Roeselare, Geraardsbergen en Geel. Voor de projecties op basis van participatiegraden zien we de hoogste geschatte tekorten terug bij andere onderwijszones dan voor de dynamische projecties. Deze tekorten zijn, met uitzondering van Brasschaat, kleiner dan 100, en zijn het hoogst voor Brasschaat Brussel, Mechelen en Genk. De relatieve tekorten zijn het hoogst in Mortsel, Genk, Brussel en Dendermonde.

Kort samengevat kunnen we stellen dat de keuze om de dynamische projecties of projecties op basis van participatiegraden te volgen, een grote impact heeft op de grootte van het verwachte tekort en op de onderwijszones waarvoor we de grootste tekorten verwachten.

Tabel 9 **Overzicht van 10 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor buitengewoon basisonderwijs**

Confrontatie met dynamische projecties				Confrontatie met projecties o.b.v. participatiegraden			
Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone	Relatief tekort	Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone	Relatief tekort
Roeselare	-260	Mortsel	-61%	Brasschaat	-101	Mortsel	-42%
Hasselt	-248	Genk	-42%	Brussel	-100	Genk	-16%
Lommel	-203	Dendermonde	-35%	Mechelen	-63	Brussel	-16%
Brasschaat	-203	Roeselare	-32%	Genk	-62	Dendermonde	-15%
Gent	-200	Geraardsbergen	-30%	Dendermonde	-60	Brasschaat	-11%
Sint-Niklaas	-182	Geel	-29%	Mortsel	-58	Vilvoorde	-10%
Genk	-165	Oostende	-28%	Halle	-55	Ninove	-10%
Geel	-151	Hasselt	-26%	Kalmthout	-49	Halle	-10%
Dendermonde	-143	Sint-Niklaas	-25%	Leuven	-48	Oostende	-9%
Kalmthout	-138	Kalmthout	-25%	Oostende	-41	Mechelen	-9%

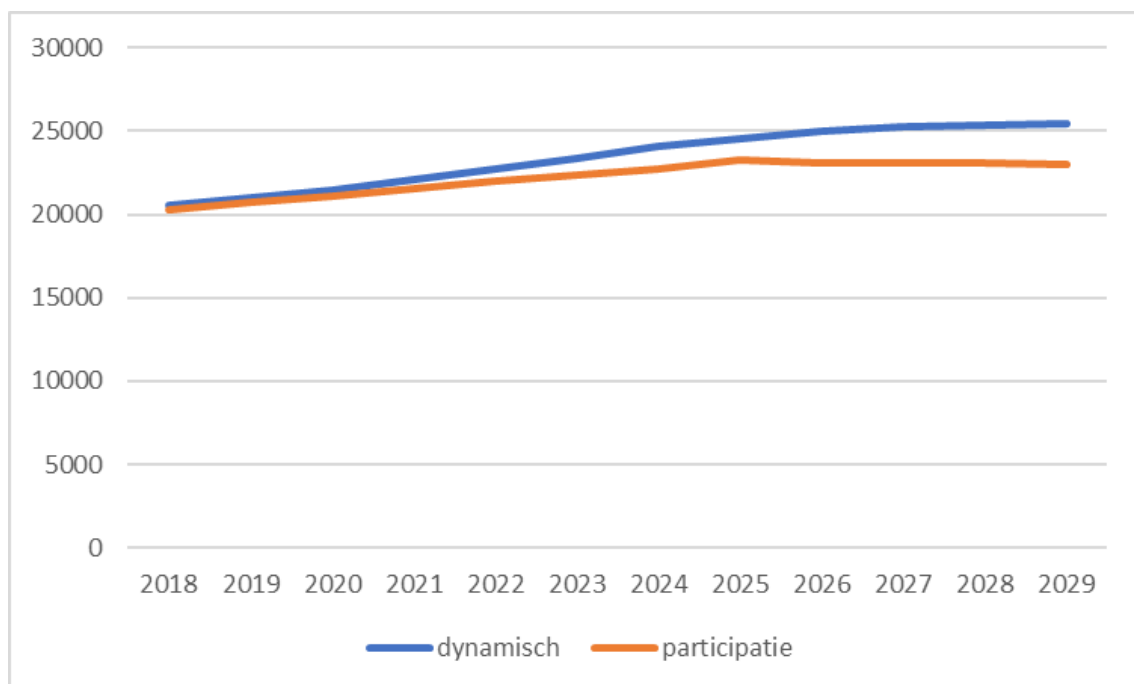
In bijkomende analyses hebben we de confrontatie tussen vraag- en aanbodprognoses voor de verschillende types in buitengewoon basisonderwijs opgesteld. Uit deze analyses blijkt dat de verwachte tekorten zich voornamelijk in het buitengewoon lager onderwijs situeren. Voor de dynamische projecties zien we de hoogste absolute tekorten voor het type basisaanbod in het buitengewoon lager onderwijs (1690 plaatsen tekort bij dynamische projectie). Het grootste absolute tekort voor dit type in buitengewoon lager onderwijs vinden we terug in onderwijszone Sint-Niklaas (-119). Voor de dynamische projecties zijn de verwachte tekorten, zoals eerder besproken, eerder beperkt. Hier zien we de grootste absolute tekorten voor type 2 en type 7 in het buitengewoon lager onderwijs met totale absolute tekorten van meer dan 100 plaatsen over alle onderwijszones heen.

3.4 Buitengewoon voltijds secundair onderwijs

3.4.1 Evolutie van vraag in buitengewoon voltijds secundair onderwijs

In onderstaande figuur bespreken we de vraagprognoses op basis van de dynamische projecties en de projecties op basis van participatiegraden voor het buitengewoon voltijds secundair onderwijs. Ook hier is het duidelijk dat men op basis van de dynamische projecties hogere leerlingaantallen in het buitengewoon voltijds secundair onderwijs moet verwachten dan op basis van de projecties op basis van participatiegraden. Voor het projectiejaar 2027-2028, bedraagt dit verschil meer dan 2000. Het verschil met de projecties voor buitengewoon basisonderwijs is wel dat beide methoden een stijging van de vraag voorspellen.

Figuur 12 Evolutie van vraag in buitengewoon voltijds secundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031

Als we specifiek naar de resultaten voor onderwijszones kijken, zien we dat enkel in de onderwijszone Brussel met de dynamische projectiemethode een beperkte afname voorspeld wordt. De onderwijszones waar de grootste toename van de vraag verwacht worden, verschillen naargelang de projectiemethode. Ook zijn de verwachte toenames bij de dynamische projecties beduidend hoger dan bij de projecties op basis van participatiegraden.

Tabel 10 **Overzicht 5 onderwijszones met grootste verwachte toename en afname in vraag (in absolute en relatieve termen) tussen 2019-2020 en 2027-2028 voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs**

Afname van vraag (dynamisch)				Toename van vraag (dynamisch)			
Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief	Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief
Brussel	-41	Brussel	-7%	Brugge	386	Waregem	40%
				Kortrijk	297	Kortrijk	40%
				Beringen	218	Oostende	39%
				Tongeren	196	Ieper	39%
				Turnhout	192	Veurne	39%
Afname van vraag (participatie)				Toename van vraag (participatie)			
Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief	Onderwijszone	Absoluut	Onderwijszone	Relatief
				Antwerpen	212	Mol	17%
				Gent	186	Dilbeek	13%
				Brasschaat	125	Vilvoorde	13%
				Brugge	95	Aalst	13%
				Lommel	89	Deinze	13%

3.4.2 Evolutie van aanbod in buitengewoon voltijds secundair onderwijs

De verwachte maximumcapaciteit in 2027-2028 ligt ongeveer even hoog als het aantal inschrijvingen in het schooljaar 2019-2020 in het buitengewoon onderwijs (met een benuttingsgraad tussen 75% en 85% afhankelijk van de aangeboden opleidingsvormen en in opleidingsvorm 4 ook de onderwijsvormen, zie sectie 2.2). Het verschil tussen beide waarden bedraagt slechts 60 plaatsen.

3.4.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod

De confrontatie van de prognoses voor vraag en aanbod gebeurt voor het buitengewoon voltijds secundair onderwijs op het niveau van onderwijszones. We tonen in onderstaande tabel de onderwijszones met de grootste verwachte tekorten voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs in absolute en relatieve termen voor de dynamische projecties en de projecties op basis van participatiegraden (sectie 2.1.2).

Ook hier willen we enkele algemene verschillen bespreken tussen de confrontaties tussen de aanbodprognoses en de vraagprognoses op basis van de dynamische projecties en de projecties op basis van participatiegraden. Voor de dynamische projecties is er over alle onderwijszones heen geteld, een geschat capaciteitstekort van meer dan 4000 plaatsen. Voor de projecties op basis van participatiegraden bedraagt dit iets minder dan 2000 plaatsen. De relatieve tekorten bedragen gemiddeld 19% bij de confrontatie met de dynamische projecties, bij de projecties op basis van participatiegraden is dit meer dan de helft minder met 8%. Bij de projecties op basis van participatiegraden hebben 28 van de 42 onderwijszones met een aanbod buitengewoon voltijds secundair onderwijs een tekort, bij de dynamische zijn dit 34 onderwijszones.

Als we vervolgens naar Tabel 11 kijken waarin de onderwijszones met de grootste tekorten worden weergegeven, zien we dat deze geschatte tekorten beduidend hoger liggen dan bij het buitengewoon basisonderwijs. Voor de confrontatie met de dynamische projecties, vinden we de hoogste verwachte absolute capaciteitstekorten terug in de onderwijszones Brugge, Kortrijk, Sint-Niklaas, Brasschaat en Beringen in absolute termen. Voor de relatieve tekorten zijn deze het hoogst Sint-Truiden, Kortrijk,

Mechelen en Lier. Met betrekking tot de confrontatie met de projecties op basis van participatiegraden is het absolute tekort het hoogst in de aangrenzende onderwijszones Antwerpen en Brasschaat, gevolgd door Kortrijk. Relatief gezien hebben Sint-Truiden, Kortrijk en Mechelen ook hier de hoogste verwachte tekorten.

Tabel 11 **Overzicht van 10 onderwijszones met grootste verwachte capaciteitstekorten (in absolute en relatieve termen) in 2027-2028 voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs**

Confrontatie met dynamische projecties				Confrontatie met projecties o.b.v. participatiegraden			
Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone	Relatief tekort	Onderwijszone	Absoluut tekort	Onderwijszone	Relatief tekort
Brugge	-442	Sint-Truiden	-82%	Antwerpen	-315	Sint-Truiden	-50%
Kortrijk	-415	Kortrijk	-67%	Brasschaat	-206	Kortrijk	-33%
Sint-Niklaas	-268	Mechelen	-53%	Kortrijk	-203	Mechelen	-29%
Brasschaat	-263	Lier	-49%	Lommel	-182	Geel	-26%
Beringen	-263	Beringen	-44%	Sint-Niklaas	-167	Sint-Niklaas	-26%
Lommel	-224	Brugge	-41%	Brugge	-151	Ninove	-25%
Mechelen	-194	Geel	-41%	Gent	-123	Lier	-23%
Antwerpen	-189	Sint-Niklaas	-41%	Mechelen	-108	Lokeren	-23%
Lier	-174	Diest	-36%	Brussel	-93	Diest	-23%
Oostende	-164	Oostende	-36%	Beringen	-93	Lommel	-21%

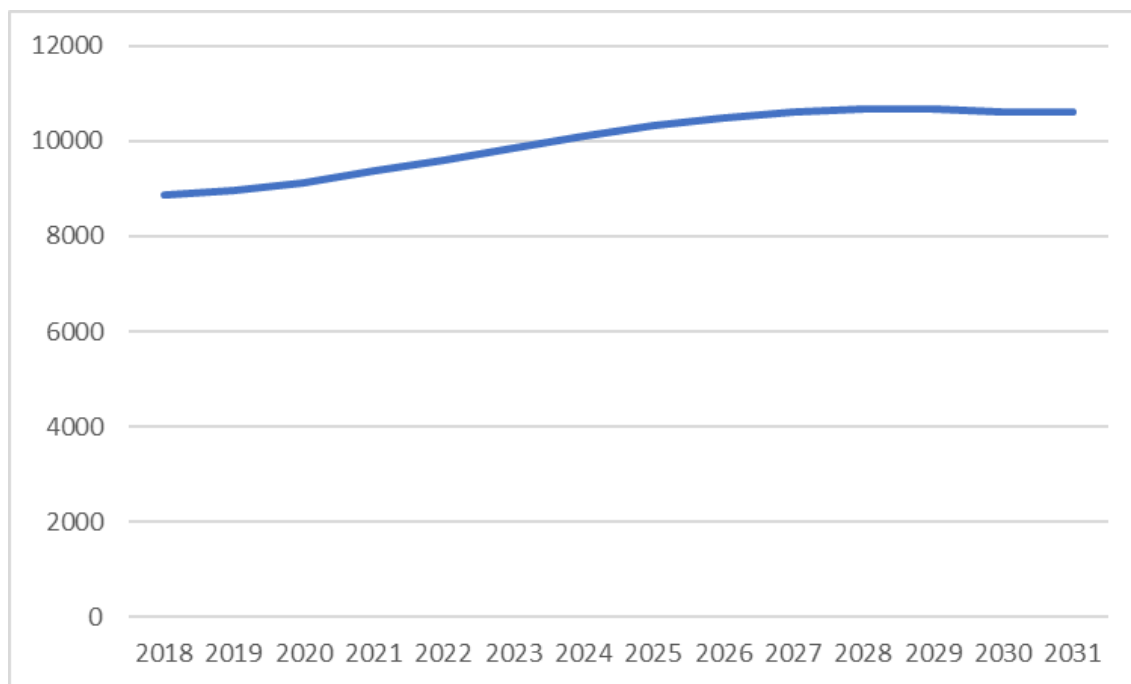
In bijkomende analyses hebben we de absolute en relatieve tekorten voor de combinaties van opleidingsvorm en type in iedere onderwijszone onderzocht. Voor zowel de dynamische projecties als de projecties op basis van participatiegraden vinden we de grootste absolute tekorten terug voor type basisaanbod in opleidingsvorm beroepsonderwijs (dynamisch: -1102, participatie: -451) en type 2 in opleidingsvorm sociale aanpassing (dynamisch: -908, participatie: -623). Meer dan de helft van de absolute tekorten situeren zich in deze twee combinaties van opleidingsvorm en type in het buitengewoon onderwijs voor beide confrontaties.

3.5 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

3.5.1 Evolutie van vraag in deeltijds beroepssecundair onderwijs

Op basis van de vraagprognoses verwachten we een toename in de vraag voor deeltijds beroepssecundair onderwijs de komende jaren. Er wordt geschat dat de vraag met ongeveer 1500 zal toenemen tussen 2018-2019 en 2030-2031.

Figuur 13 Evolutie van vraag in deeltijds beroepssecundair onderwijs tussen 2018-2019 en 2030-2031

3.5.2 Evolutie van aanbod in deeltijds beroepssecundair onderwijs

Als we het verwachte aanbod van 2027-2028 vergelijken met het aantal ingeschreven leerlingen in 2019-2020, kunnen we vaststellen dat er vooral in de provincie Antwerpen een beperkte marge van het aanbod verwacht wordt voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs (met een benuttingsgraad van 75%, zie sectie 2.2). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en West-Vlaanderen lijkt er meer capaciteitsmarge verwacht te worden.

3.5.3 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod

In Tabel 12 geven we de resultaten weer van de confrontatie tussen vraag- en aanbodprognoses voor deeltijds beroepssecundair onderwijs op het niveau van provincies. In alle provincies met uitzondering van Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Vlaams-Brabant verwachten we op basis van onze analyses capaciteitstekorten in het schooljaar 2027-2028. Vooral in de provincie Antwerpen is dit tekort in zowel absolute als relatieve termen het grootst: het absolute tekort bedraagt 1133 plaatsen en het relatieve tekort 43%. In totaal zou er een capaciteitstekort van meer dan 2000 plaatsen verwacht kunnen worden voor het projectieschooljaar 2027-2028.

Tabel 12 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod deeltijds beroepssecundair onderwijs

	Inschrijvingen 2019	Vraag 2027	Aanbod 2027	Vershil tussen aanbod en vraag (absoluut)	Vershil tussen aanbod en vraag (relatief)
Antwerpen	3023	3763	2630	-1133	-43%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest & Vlaams- Brabant	928	952	989	37	4%
Limburg	1597	1775	1460	-315	-22%
Oost-Vlaanderen	2373	2865	2334	-531	-23%
West-Vlaanderen	1053	1258	1103	-155	-14%

4 | Scenario's voor Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen

Naast deze standaardprognoses hebben we voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen drie bijkomende scenario's ontwikkeld. Doordat de vraagprognoses geen rekening houden met historische capaciteitstekorten, is er een risico dat de toekomstige vraag in gemeenten met bestaande capaciteitsnoden onderschat wordt. Een historisch capaciteitstekort, vooral wanneer het langer blijft aanhouden, wordt namelijk stilaan onzichtbaar in de inschrijvingscijfers, omdat de leerlingen die door capaciteitstekort geen plaats vinden in de scholen van hun keuze gedwongen worden om uit te wijken naar andere scholen op locaties waar er nog plaats is. Geleidelijk komt de capaciteitsvraag in gemeenten met een historisch tekort dus tot uiting in andere gemeenten, en steeds minder daar waar het tekort ontstaat. Als methode om toch zicht te krijgen op historische tekorten kan bijvoorbeeld gekeken worden naar het aantal geweigerde leerlingen, of naar opvallende dalingen in de verhouding tussen het aantal schoolkinderen die wonen in een gemeente, en het aantal leerlingen die binnen de gemeente hun onderwijs volgen (de school-woon-ratio).

We hebben drie scenario's ontwikkeld. Een eerste scenario is ontwikkeld voor het gewoon basisonderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De keuze voor dit scenario werd gemotiveerd door het hoge aantal weigeringen bij inschrijving in het basisonderwijs omwille van capaciteitstekorten, en door de specifieke onderwijssituatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bijzonder aan de Brusselse situatie is immers dat de kinderen die geen plaats vinden in het Brusselse Nederlandstalig onderwijs deels uitstromen naar het Franstalig onderwijs in Brussel. Dit druist in tegen het recht van Brusselse ouders om een school te kiezen met een onderwijstaal naar keuze. De Brusselse ouders die toch Nederlandstalig onderwijs willen voor hun kinderen, dienen uit te stromen naar de Vlaamse Rand en verhogen daar de reeds bestaande capaciteitsproblematiek. Het is dus de combinatie van het hoog aantal weigeringen en het recht van Brusselse ouders om hun kind in te schrijven in een school met onderwijstaal naar keuze, die de keuze voor een apart scenario voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest rechtvaardigt. Hiernaast hebben we twee scenario's ontwikkeld voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen. Op basis van een analyse van de school-woon-ratio's³ voor het gewoon voltijds secundair onderwijs blijkt dat deze in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen sterk is gedaald tussen 2009 en 2019 (sectie 5.1.1) Dit is een duidelijke indicatie van een onderschatting van de vraag. In de tweede en derde alternatieve scenario's compenseren we voor deze dalende trend in de school-woon-ratio in het gewoon voltijds secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de stad Antwerpen.

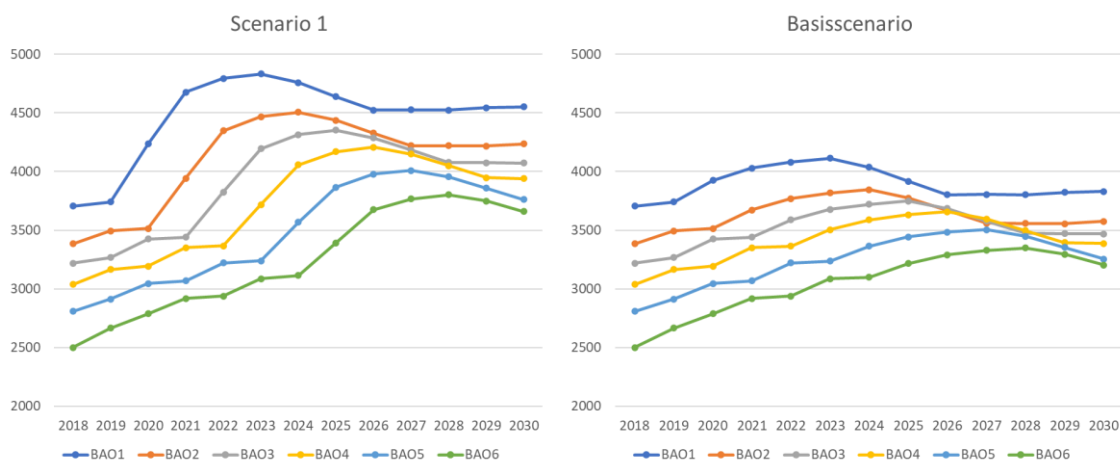
4.1 Scenario voor gewoon basisonderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In het eerste scenario vertrekken we van het principe dat elke instapper of eerste kleuter die zich wil inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs een plaats behoort te krijgen in een Nederlandstalige school in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In dit scenario worden de 858 leerlingen die in 2019-2020 geweigerd werden voor een plaats in het Brussels kleuteronderwijs mee opgenomen als een

³ De school-woon-ratio is een pendelindicator die de verhouding weergeeft tussen het aantal leerlingen die naar school gaan in de gemeente gedeeld door leerlingen die in de gemeente wonen. Deze pendelindicator wordt meer in detail besproken in het volgende hoofdstuk.

extra instroom van leerlingen. Onderstaande figuren geven het verschil in vraag naar plaatsen weer voor dit scenario in vergelijking met het basisscenario.⁴ In totaal zou in dit scenario de vraag in het Brussels gewoon basisonderwijs toenemen met 4043 plaatsen in 2027-2028.

Figuur 14 Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 1 en het basisscenario voor gewoon basisonderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Als we de projectie van de vraag voor 2027 vergelijken met het basisscenario en onze projectie voor het aanbod, zien we het beperkte capaciteitstekort in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daalt van 400 plaatsen (-1%) naar 4443 plaatsen (-12%). Indien dit scenario gevolgd zou worden, is het capaciteitstekort in de onderwijszone van Brussel met voorsprong de grootste van alle onderwijszones zowel in absolute als in relatieve cijfers (zie sectie 3.1.3).

Tabel 13 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod: vergelijking van basisscenario en scenario voor gewoon basisonderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	Prognose van vraag 2027	Prognose van aanbod 2027	Absoluut verschil	Relatief verschil
Basisscenario	36097	35697	-400	-1%
Scenario 1	40140	35697	-4443	-12%

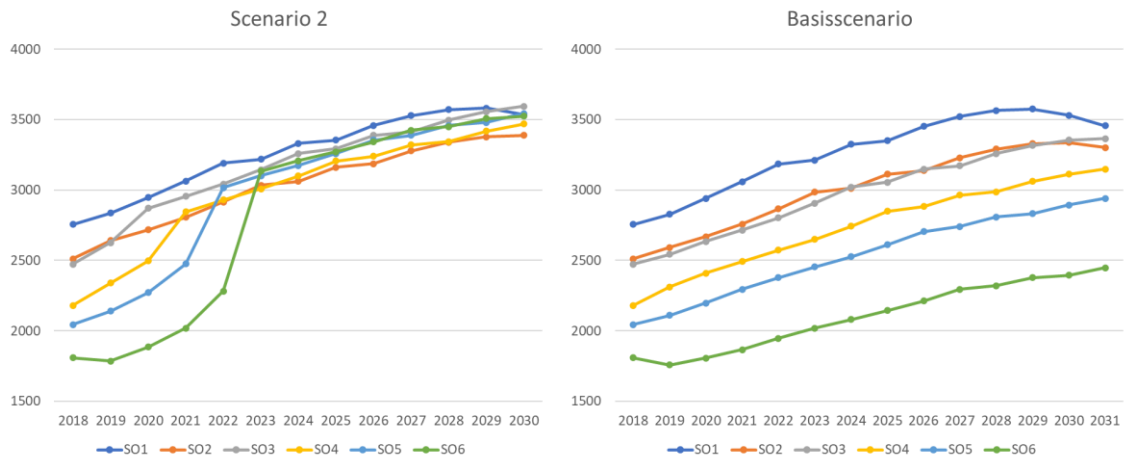
4.2 Scenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In **scenario 2** voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussel wordt de dalende school-woon-ratio gecompenseerd door extra leerlingen te laten instromen die de school-woon-ratio van 2019-2020 weer op het niveau van 2009-2010 zouden brengen. De school-woon-ratio voor secundair onderwijs is in de onderwijszone van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opvallend gedaald tussen 2009 en 2019 van 1,39 naar 1,09. Dit betekent dat het ‘pull-effect’ van Brussel voor leerlingen van omliggende gemeenten is afgenomen doorheen de tijd, of dat Brusselse leerlingen zijn uitgeweken naar scholen gelegen buiten de hoofdstad. Om de school-woon-ratio opnieuw op het niveau van 2009-2010 te brengen, kennen we 2467 leerlingen toe aan het gewoon voltijds secundair onderwijs

⁴ In een bijkomende analyse werd ook gemodelleerd wat de impact zou zijn van deze verhoging in Scenario 1 op de inschrijvingen in het secundair onderwijs. Deze bijkomende groep leerlingen zou vanaf 2026-2027 in het secundair onderwijs instromen. Het effect van deze instroom is nog zeer beperkt voor het projectieschooljaar 2027-2028. We presenteren deze resultaten daarom niet in dit rapport. Deze resultaten worden gepresenteerd in bijlage 2.

vanaf 2019-2020 (gelijk verdeeld over de verschillende schooljaren). Voor het schooljaar 2027-2028 betekent dit dat er een extra vraag is van 2438 leerlingen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussel.

Figuur 15 Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 2 en het basisscenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Als we de projectie van de vraag voor 2027 vergelijken met het basisscenario en onze projectie voor het aanbod, zien we dat het relatieve capaciteitstekort meer dan verdubbelen van 1538 plaatsen naar 3976 plaatsen, ofwel van 9% naar 23%. Indien dit scenario gevolgd zou worden, is het absolute tekort in Brussel het hoogste tekort van alle onderwijszones (zie sectie 3.2.3).

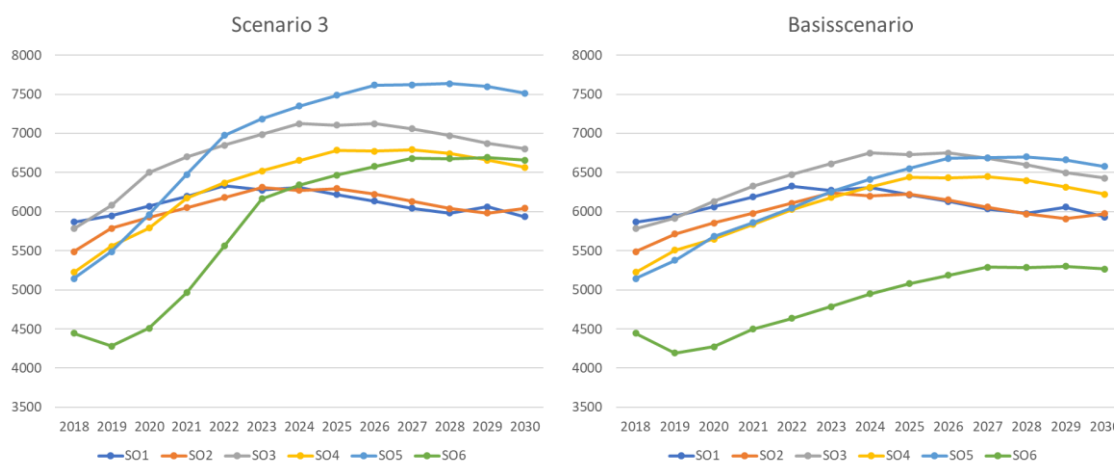
Tabel 14 Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod: vergelijking van basisscenario en scenario 2 voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	Prognose van vraag 2027	Prognose van aanbod 2027	Absoluut verschil	Relatief verschil
Basisscenario	18700	17162	-1538	-9%
Scenario 2	21138	17162	-3976	-23%

4.3 Scenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen

In **scenario 3** ontwikkelen we een gelijkaardig scenario als scenario 2 voor het Antwerps secundair onderwijs. Gelijkaardig aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zien we ook hier een afname van de school-woon-ratio tussen 2009-2010 en 2019-2020 van 1,12 naar 1,01. De school-woon-ratio van 2019-2020 wordt opnieuw op het niveau van 2009-2010 gebracht door 3188 leerlingen bijkomend te laten instromen (gelijk verdeeld over de verschillende schooljaren). Voor het schooljaar 2027-2028 betekent dit dat er een extra vraag is van 3162 leerlingen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen.

Figuur 16 **Vergelijking van vraagprognoses voor scenario 3 en het basisscenario voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen**

Als we de projectie van de vraag voor 2027 vergelijken met het basisscenario en onze projectie voor het aanbod, zien we dat het capaciteitstekort bijna verdubbelt van 3882 plaatsen in het basisscenario naar 7044 plaatsen in het derde scenario, ofwel van een relatief tekort van 11% naar een relatief tekort van 19%. Zowel in het basisscenario als in het derde scenario is het verwachte capaciteitstekort in Antwerpen het hoogste in absolute termen van alle gemeenten in Vlaanderen en Brussel.

Tabel 15 **Confrontatie van prognoses voor vraag en aanbod: vergelijking van basisscenario en scenario 3 voor gewoon voltijds secundair onderwijs in Antwerpen**

	Prognose van vraag	Prognose van aanbod	Absoluut verschil	Relatief verschil
Basisscenario	40824	36942	-3882	-11%
Scenario 3	43986	36942	-7044	-19%

5 | Pendelbewegingen in gewoon secundair en buitengewoon onderwijs

De resultaten van de confrontatie van de vraag- en aanbodprognoses vullen we verder aan met een analyse van de pendelbewegingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs en het buitengewoon onderwijs. Deze pendelbewegingen zijn meegenomen in de prognoses van de vraag: voor de berekening van de vraagprognoses houden we rekening met het feit dat de vraag naar plaatsen in het onderwijs van elke gemeente niet enkel in de bevolking van de gemeente zelf ontstaat, maar ook daarbuiten. Met andere woorden, vanwege de schoolpendel wordt de leerlingenpopulatie die in een bepaalde omschrijving onderwijs volgt, gevoed door zowel de lokale jongerenbevolking als de bevolking in naburige steden en gemeenten. Schoolpendel is echter niet enkel een structureel element van de onderwijsvraag, het is tegelijk ook een belangrijk diagnostisch element dat toelaat aan te wijzen waar en wanneer de lokale vraag bijgestuurd kan worden via verschuivingen in het aanbod elders.

Voor de analyse van de pendelbewegingen in het gewoon secundair en het buitengewoon onderwijs berekenen we in de eerste plaats de evolutie van drie pendelindicatoren in de voorafgaande schooljaren. Voor 2019-2020 hebben we drie pendelindicatoren berekend:

- school-woon-ratio: leerlingen die naar school gaan in de gemeente gedeeld door leerlingen die in de gemeente wonen;
- percentage inkomende schoolpendel: leerlingen die naar school gaan in de gemeente en niet in de gemeente wonen, gedeeld door het totaal aantal leerlingen die in de gemeente naar school gaan;
- percentage uitgaande schoolpendel: leerlingen die in de gemeente wonen en er niet naar school gaan, gedeeld door het totaal aantal leerlingen die in de gemeente wonen.

5.1 Gewoon voltijds secundair onderwijs

We bespreken de pendelindicatoren voor het gewoon voltijds secundair onderwijs. We geven eerst de indicatoren weer naar de VRIND-indeling van gemeenten.⁵ De gepresenteerde waarden in de tabel zijn de gemiddelde waarden van de school-woon-ratio, inkomende en uitgaande pendel van alle gemeenten (met een aanbod secundair onderwijs) die binnen de categorie vallen. Uit de tabel kunnen we afleiden dat gemeenten in een stedelijke context meer leerlingen aantrekken uit omliggende gemeenten door hun uitgebreider aanbod dan plattelandsgemeenten. Ook in de randgebieden rond steden is er meer uitgaande pendel, omdat leerlingen vaak gebruik maken van het onderwijsaanbod in de aangrenzende groot- en centrumsteden.

⁵ De VRIND-indeling geeft een indicatie van de verstedelijkingsgraad van gemeenten. Voor meer informatie, zie <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/gebiedsindelingen-vrind>.

Tabel 16 **Overzicht van gemiddelde van pendelindicatoren (school-woon-ratio, uitgaande pendel, inkomende pendel) van gemeenten naar VRIND-classificatie voor gewoon voltijds secundair onderwijs in 2019-2020**

	School-woon-ratio	Uitgaande pendel	Inkomende pendel
Brussels Hoofdstedelijk Gewest ⁶	131%	81%	83%
Centrumsteden	194%	14%	54%
Grootsteden	129%	15%	31%
Grootstedelijke rand	92%	76%	68%
Kleinstedelijk provinciaal	146%	35%	49%
Overgangsgebied	113%	58%	56%
Platteland	78%	71%	59%
Regionaal stedelijke rand	62%	71%	41%
Stedelijk gebied rond Brussel	124%	72%	69%
Structuurondersteunende steden	181%	25%	54%

In de onderstaande tabel geven we de school-woon-ratio, inkomende en uitgaande schoolpendel weer voor het gewoon voltijds secundair onderwijs in het schooljaar 2019-2020. In de tabel nemen we enkel voor de aparte gemeenten binnen de VRIND-categorieën grootsteden, centrumsteden en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de pendelindicatoren op. We bespreken hier enkele opvallende bevindingen uit deze tabel. Ten eerste zien we dat er grote verschillen tussen gemeenten zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake de verschillende pendelindicatoren. De meeste gemeenten combineren een matige tot hoge graad van inkomende en uitgaande schoolpendel. In de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Jette, Koekelberg, Oudergem en Sint-Pieters-Woluwe lopen meer leerlingen school dan dat er wonen. Toch is ook in deze gemeenten de uitgaande pendel hoger dan 50%. De gemiddelde school-woon-ratio voor Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedraagt 131%. Uit bijkomende analyses blijkt dat deze gemiddelde ratio met 66 procentpunten afgenomen is ten opzichte van 2009-2010.⁷ Ook is de uitgaande pendel met 6 procentpunten toegenomen tussen 2009-2010 en 2019-2020. Deze resultaten geven aan dat steeds minder Brusselse leerlingen een plek lijken te vinden in het Brussels secundair onderwijs, en naar andere gemeenten pendelen. In het aparte scenario voor het Brussels secundair onderwijs komen we hieraan tegemoet (sectie 4.2).

In centrumsteden kunnen we duidelijk zien dat er een sterke instroom van leerlingen van buiten de gemeente is. In alle centrumsteden zijn er 46% tot 164% meer leerlingen die er naar school gaan dan leerlingen die er wonen. De uitgaande pendel is gemiddeld 14% en dus eerder beperkt. De inkomende pendel is gemiddeld 54%: in bijna alle centrumsteden zijn meer dan de helft van de leerlingen afkomstig uit een andere gemeente.

Voor de grootsteden is het opvallend dat de school-woon-ratio voor Antwerpen slechts 100% bedraagt en de inkomende pendel minder dan 20% is. Dit geeft aan dat Antwerpen in mindere mate een aanbod heeft voor leerlingen uit omliggende gemeenten dan het gros van de centrumsteden en de andere grootstad Gent. Uit verdere analyses blijkt dat de school-woon-ratio en inkomende pendel met ongeveer 10% afgenomen zijn het voorbije decennium. Deze opvallende vaststelling voor Antwerpen motiveert het bijkomende scenario dat we voor deze stad opgesteld hebben (sectie 4.3).

⁶ De gepresenteerde waarden in deze tabel hebben geen betrekking op de onderwijszone Brussels Hoofdstedelijk Gewest als een geheel, maar zijn de gemiddelden van de gemeenten die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest liggen. Bijvoorbeeld: de school-woon-ratio in deze tabel bevat het gemiddelde van de gemeentewaarden op deze indicator. De school-woon-ratio voor de onderwijszone Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt berekend door het aantal leerlingen die in de onderwijszone naar school gaan, te delen door het aantal leerlingen die in de onderwijszone wonen.

⁷ Deze afname ligt ook in lijn met de afname van de school-woon-ratio in de onderwijszone Brussels Hoofdstedelijk Gewest die is afgenomen van 1,39 naar 1,09 tussen 2009-2010 en 2019-2020 (zie sectie 4.2).

Tabel 17 **Overzicht van pendelindicatoren (school-woon-ratio, uitgaande pendel, inkomende pendel) in Brussels Hoofdstedelijk Gewest, centrumsteden en grootsteden voor gewoon voltijds secundair onderwijs in 2019-2020**

	School-woon-ratio	Uitgaande pendel	Inkomende pendel
Brussels Hoofdstedelijk Gewest			
Anderlecht	143%	52%	66%
Brussel	195%	52%	75%
Elsene	6%	100%	100%
Etterbeek	379%	72%	93%
Evere	64%	95%	92%
Ganshoren	17%	99%	91%
Jette	159%	70%	81%
Koekelberg	213%	78%	90%
Oudergem	140%	83%	88%
Schaarbeek	46%	86%	69%
Sint-Agatha-Berchem	71%	92%	89%
Sint-Jans-Molenbeek	18%	91%	52%
Sint-Pieters-Woluwe	429%	56%	90%
Ukkel	84%	90%	88%
Vorst	2%	100%	82%
Centrumsteden			
Aalst	165%	14%	48%
Brugge	224%	7%	59%
Genk	126%	19%	36%
Hasselt	238%	18%	65%
Kortrijk	203%	11%	56%
Leuven	239%	12%	63%
Mechelen	165%	16%	49%
Oostende	146%	16%	42%
Roeselare	174%	14%	51%
Sint-Niklaas	188%	13%	54%
Turnhout	264%	9%	66%
Grootsteden			
Antwerpen	101%	18%	19%
Gent	156%	12%	43%

We hebben nog enkele bijkomende analyses uitgevoerd voor het gewoon voltijds secundair onderwijs die nagaan of een specifiek aanbod van een school een invloed heeft op het aantal leerlingen die van buiten de gemeente naar de school gaan (als proxyvariabele van de populariteit van de school). We focussen hieronder achtereenvolgens op scholen die KSO, OKAN of HBO aanbieden, op scholen met een specifiek aanbod van studiegebieden⁸ (met minder dan 2000 leerlingen in Vlaanderen in 2019-2020), en op methodescholen in het secundair onderwijs. Voor internaten is het niet mogelijk om de impact op pendelbewegingen op het schoolniveau te onderzoeken, omdat de band tussen

⁸ We willen er graag op wijzen dat studiegebieden niet langer zullen bestaan na de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Omdat de analyses plaatsvonden in het schooljaar 2019-2020, hebben we toch gebruik gemaakt van deze classificatie.

internaten en scholen niet rechtstreeks uit de administratieve databank afgeleid kan worden. We presenteren daarom voor deze laatste analyse de resultaten op gemeenteniveau.

Voor scholen met een aanbod van KSO of HBO zien we duidelijk dat dit een impact heeft op het percentage leerlingen die van buiten de gemeente naar de school pendelen. In scholen met een aanbod van KSO is gemiddeld 59% van de leerlingen afkomstig van buiten de gemeente, en binnen KSO bedraagt dit percentage 67%. Gelijkaardige cijfers zien we terug voor scholen met een aanbod HBO: 60% van de leerlingen in deze scholen is van buiten de gemeente, en 67% in HBO zelf. In scholen zonder een aanbod van KSO of HBO is 51% van de leerlingen afkomstig van buiten de gemeente van de school, dit percentage is beduidend lager. Voor scholen met een aanbod van OKAN zien we dit niet terug: 49% van de leerlingen is van buiten de gemeente in deze scholen, en binnen OKAN zelf 54%. Deze percentages liggen zeer dicht bij het percentage van 52% in scholen die geen OKAN aanbieden.

Vervolgens hebben we onderzocht wat het percentage leerlingen die van buiten de gemeente naar de school pendelen, bedraagt als de school een specifiek studiegebied aanbiedt. We definiëren specifieke studiegebieden als deze met minder dan 2 000 leerlingen in het schooljaar 2019-2020. Deze studiegebieden zijn de volgende: orthopedische technieken, muziekinstrumentenbouw, optiek, tandtechnieken, ballet, juwelen, textiel, maritieme opleidingen, fotografie, maatschappelijke veiligheid, koeling en warmte, mode, podiumkunsten. In de cijfers zien we dat in scholen die een specifiek studiegebied aanbieden, gemiddeld 58% van de leerlingen van buiten de gemeente komen. Dit is 7 procentpunten hoger dan in scholen die geen specifiek studiegebied aanbieden.

Ook voor Steinerscholen die methodeonderwijs aanbieden in het secundair, zien we dat er een hogere instroom van leerlingen van buiten de gemeente is dan gemiddeld. Bijna 6 leerlingen op 10 in deze scholen pendelen van buitenaf, in niet-methodescholen is dit ongeveer de helft (59% versus 51%). Voor Freinetscholen met secundair onderwijs zien we dat de inkomende pendel 4% lager is dan in niet-methodescholen (47% versus 51%).

Gemeenten met minstens één internaat hebben een school-woon-ratio van gemiddeld 142%, dit is 32 procentpunten hoger dan voor gemeenten zonder internaat. De gemiddelde uitgaande pendel bedraagt 60% wat hoger is dan 45% voor gemeenten zonder internaat. De inkomende pendel verschilt echter niet. De resultaten voor internaten hangen ook sterk samen met de verstedelijkingsgraad van gemeenten: alle centrumsteden en grootsteden hebben minstens één internaat op hun grondgebied.

5.2 Buitengewoon basisonderwijs

In Tabel 18 presenteren we de pendelindicatoren voor het buitengewoon basisonderwijs. Uit de tabel kunnen we in de eerste plaats afleiden dat sommige onderwijszones meer leerlingen aantrekken van buiten hun onderwijszone dan andere. De school-woon-ratio's voor buitengewoon basisonderwijs van Hasselt, Leuven, Turnhout, Kalmthout, Halle en Lokeren bedragen meer dan 130%: deze zones trekken meer leerlingen van buitenaf aan. Deze resultaten worden ook bevestigd door de inkomende pendel in deze onderwijszones. De uitgaande pendel is het hoogst in Aarschot, Dilbeek en Mortsel: meer dan 70% van de leerlingen pendelt naar een andere onderwijszone voor buitengewoon basisonderwijs. Er zijn grote verschillen in uitgaande pendel: dit varieert van 10% in Kortrijk tot 78% in Aarschot.

In bijkomende analyses hebben we de pendelindicatoren opgesplitst naar onderwijstype. De resultaten hiervoor kunnen we als volgt samenvatten. Hoe minder onderwijszones een bepaald type aanbieden, hoe hoger de school-woon-ratio en inkomende pendel. Dit is het meest uitgesproken voor type 6 en 7. Voor deze types verplaatsen de meeste leerlingen zich buiten hun onderwijszone. Ook zijn er verschillende onderwijszones met slechts een beperkt aanbod van een bepaald type waardoor er toch nog hoge percentages van uitgaande pendel zijn. Enkele voorbeelden zijn: type 2 en 9 in Mol (81% en 78% uitgaande pendel) of type 9 en type basisaanbod in Aarschot (uitgaande pendel van 76% en 73%).

Tabel 18 Pendelindicatoren voor buitengewoon basisonderwijs in 2019-2020 op niveau van onderwijszone

Onderwijszone	School-woon-ratio	Uitgaande pendel	Inkomende pendel
Aalst	117%	25%	36%
Aarschot	35%	78%	37%
Antwerpen	88%	30%	21%
Beringen	74%	40%	20%
Boom	105%	34%	37%
Brasschaat	126%	50%	61%
Brugge	127%	11%	30%
Brussel	113%	34%	42%
Deinze	85%	45%	35%
Dendermonde	105%	33%	36%
Diest	105%	34%	37%
Dilbeek	63%	72%	56%
Eeklo	71%	48%	27%
Geel	93%	45%	40%
Genk	84%	43%	33%
Gent	117%	13%	25%
Geraardsbergen	108%	29%	34%
Halle	145%	32%	53%
Hasselt	173%	21%	54%
Ieper	85%	25%	12%
Kalmthout	147%	21%	47%
Kortrijk	118%	10%	24%
Leuven	175%	13%	50%
Lier	105%	31%	34%
Lokeren	130%	32%	48%
Lommel	113%	14%	24%
Maasmechelen	111%	13%	21%
Mechelen	85%	37%	26%
Mol	48%	66%	29%
Mortsel	53%	71%	45%
Ninove	68%	62%	44%
Oostende	80%	30%	13%
Oudenaarde	98%	25%	24%
Roeselare	110%	23%	31%
Sint-Niklaas	81%	31%	14%
Sint-Truiden	82%	40%	27%
Tienen	75%	36%	15%
Tongeren	99%	22%	21%
Torhout	101%	37%	38%
Turnhout	155%	11%	42%
Veurne	106%	18%	23%
Vilvoorde	54%	64%	34%
Waregem	59%	65%	40%
Zottegem	49%	64%	25%

5.3 Buitengewoon voltijds secundair onderwijs

De pendelindicatoren voor het buitengewoon voltijds secundair onderwijs in het schooljaar 2019-2020 worden weergegeven in Tabel 19. We zien de hoogste school-woon-ratio's in Brasschaat, Brugge en Lommel. In deze onderwijszones gaat de helft meer leerlingen naar het buitengewoon voltijds secundair onderwijs dan dat er leerlingen wonen. In Eeklo, Torhout en Zottegem is er een percentage uitgaande pendel van meer dan 80%, dit hangt samen met het beperkte aanbod van types in die onderwijszones. De inkomende pendel is het laagst in Antwerpen, Sint-Niklaas en Sint-Truiden.

In bijkomende analyses hebben we de pendelindicatoren verder opgesplitst naar de combinatie van type en opleidingsvorm. We bespreken de voornaamste vaststellingen. Ten eerste zien we vooral voor type 6 in opleidingsvorm 1 en 4 een lage school-woon-ratio. Voor de types 3, 9, BA in opleidingsvorm 3 is de school-woon-ratio het hoogst. De inkomende pendel is het hoogst bij combinaties die in een klein aantal onderwijszones aangeboden worden, zoals type 6 in OV 4 (82% inkomende pendel) en type 7 in OV 4 (81% inkomende pendel). De uitgaande pendel hangt sterk samen met het aanbod in onderwijszone: voor combinaties die niet in de onderwijszone aangeboden wordt, is de uitgaande pendel uiteraard 100%.

Tabel 19 Pendelindicatoren voor buitengewoon voltijds secundair onderwijs in 2019-2020 op niveau van onderwijszone

Onderwijszone	School-woon-ratio	Uitgaande pendel	Inkomende pendel
Aalst	163%	37%	61%
Aarschot	65%	82%	73%
Antwerpen	93%	35%	30%
Beringen	108%	51%	54%
Boom	91%	46%	41%
Brasschaat	170%	43%	67%
Brugge	157%	20%	49%
Brussel	153%	34%	57%
Deinze	49%	74%	47%
Dendermonde	69%	69%	55%
Diest	41%	85%	62%
Dilbeek	64%	75%	60%
Eeklo	20%	95%	75%
Geel	77%	64%	54%
Genk	100%	54%	54%
Gent	144%	16%	42%
Halle	91%	59%	54%
Hasselt	113%	63%	67%
Ieper	96%	33%	30%
Kalmthout	83%	64%	56%
Kortrijk	90%	43%	36%
Leuven	180%	27%	59%
Lier	104%	53%	55%
Lokeren	95%	67%	65%
Lommel	159%	19%	49%
Maasmechelen	145%	29%	51%
Mechelen	63%	55%	28%
Mol	33%	80%	40%
Ninove	93%	69%	67%
Oostende	87%	45%	37%
Oudenaarde	102%	54%	55%
Roeselare	139%	44%	60%
Sint-Niklaas	96%	35%	32%
Sint-Truiden	43%	72%	35%
Tienen	71%	65%	50%
Tongeren	112%	37%	44%
Torhout	47%	87%	72%
Turnhout	142%	27%	49%
Veurne	100%	65%	65%
Vilvoorde	51%	78%	57%
Waregem	127%	61%	69%
Zottegem	55%	82%	67%

6 | Conclusie

Dit rapport bevat een analyse van de resultaten van de derde ronde van de capaciteitsmonitor. We vatten hieronder de voornaamste bevindingen samen voor het gewoon basisonderwijs, het gewoon voltijds secundair onderwijs, het buitengewoon basisonderwijs, het buitengewoon voltijds secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Voor het **gewoon basisonderwijs** verwachten we op basis van de vraagprognoses een afname van de vraag tussen 2019-2020 en 2027-2028. De verwachte capaciteitstekorten zijn dan ook beperkter dan in de vorige ronde van de capaciteitsmonitor. De grootste capaciteitstekorten (in absolute termen) worden verwacht in Sint-Niklaas, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en onderwijszones die aan Brussel grenzen, zoals Vilvoorde, Dilbeek en Halle. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd er in dit rapport een alternatief scenario ontwikkeld waarin het aantal geweigerde leerlingen voor het basisonderwijs toch meegenomen werden in de vraagprognoses. Als dit scenario gevolgd zou worden, is het capaciteitstekort in de onderwijszone van Brussel met voorsprong de grootste van alle onderwijszones zowel in absolute als in relatieve cijfers.

De confrontatie van de vraag- en aanbodprognoses voor het **gewoon voltijds secundair onderwijs** schetst een ander toekomstbeeld dan bij het gewoon basisonderwijs. De combinatie van een toename van de verwachte vraag met ongeveer 10 procent met een relatief kleine capaciteitsmarge leidt tot capaciteitstekorten in een groot aantal gemeenten. Hierbij is het wel belangrijk om aan te stippen dat de evolutie van de toekomstige vraag een piek bereikt in het schooljaren 2026-2027 en dat deze vervolgens zal afnemen in alle Vlaamse provincies met uitzondering van Vlaams-Brabant en Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De keuze van het projectieeischooljaar van 2027-2028 leidt met andere woorden tot hogere verwachte tekorten, omdat in dit schooljaar de verwachte vraag hoger is dan in de andere jaren. De toekomstige capaciteitstekorten (in absolute termen) zijn volgens onze analyses het hoogst in Antwerpen, Kortrijk, Gent, Brussel en Roeselare. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen ontwikkelden we een alternatief scenario waarbij we de vraag verhogen om tegemoet te komen aan de dalende school-woon-ratio in deze twee gebieden. In beide scenario's nam het verwachte capaciteitstekort drastisch toe ten opzichte van het basisscenario. Voor het gewoon voltijds secundair onderwijs hebben we ook de pendelbewegingen van leerlingen onderzocht. Deze hangen sterk samen met de verstedelijkingsgraad: centrumsteden, grootsteden en structuurondersteunende steden kennen een grotere instroom van leerlingen van buitenaf door hun grotere aanbod. Ook is er een samenhang tussen het studieaanbod van scholen en de pendelbewegingen. Vooral voor scholen met een aanbod KSO of HBO is er een hoger percentage leerlingen die niet in de gemeente van de vestigingsplaats van de gemeente wonen in vergelijking met scholen die geen KSO en HBO aanbieden.

Voor het **buitengewoon basis- en secundair onderwijs** ontwikkelden we twee **vraagprognoses**. Het dynamisch transitie-model, dat in principe te verkiezen is, vereist dat de overgangen tussen onderwijsposities een in de tijd enigszins stabiel patroon volgen. Maar dat is de voorbije jaren niet het geval. Daarom werd ervoor gekozen om uitzonderlijk, en beperkt tot het buitengewoon onderwijs, bijkomend vraagprognoses te ontwikkelen op basis van statische projecties aan de hand van de distributietabellen met participatiegraden. De vraagprognoses op basis van het dynamische transitie-model lagen voor zowel het buitengewoon basis- als het secundair onderwijs beduidend hoger dan de prognoses op basis van de participatiegraden. Vooral voor het buitengewoon

basisonderwijs was het verschil tussen beide prognosemodellen opvallend: voor het projectiejaar van 2027-2028 bedraagt het verschil tussen beide prognoses meer dan 3000 plaatsen. Bij de dynamische vraagprognose zou de vraag in 2027-2028 met 8 procent toenemen ten opzichte van 2019-2020. Bij de projecties op basis van participatiegraden wordt daarentegen een afname van 4 procent verwacht. Voor het buitengewoon voltijds secundair onderwijs voorspellen beide prognosemodellen een toename van de vraag, maar is de toename volgens het dynamische transitie-model 2000 leerlingen hoger. Het verschil tussen beide prognosemodellen ligt echter niet alleen in de grootte van de toekomstige vraag. Afhankelijk van de keuze voor één van de twee prognoses verschillen ook de onderwijszones waarvoor de grootste **capaciteitstekorten** voor buitengewoon onderwijs (in absolute termen) verwacht worden. Omgaan met deze twee vraagprognoses die op bepaalde punten sterk onderling verschillen, is niet evident. Een voorzichtige manier van werken zou zijn om voor lokale projecties, die inherent al minder stabiel zijn door hun kleinere schaalgrootte, vooral gebruik te maken van de methode van de participatiegraden. Om echter voor het geheel van het buitengewoon onderwijs een idee te krijgen van de tendensen die zich aandienen (ook al zijn deze tendensen duidelijk nog niet gestabiliseerd) is het zeker leerrijk om naar de dynamische resultaten te kijken. Ze geven vooral een richting aan bovenop de vermoedelijk al te voorzichtige voorspelling van de methode met participatiegraden. Deze resultaten zijn dus indicatief, en spelen heel kort op de bal voor recente evoluties, maar hoe lang en hoe ver deze evoluties gevolgd zullen worden is voorlopig onzeker.

Naast de confrontatie van de vraag-en aanbodprognoses hebben we voor het **buitengewoon onderwijs** ook de **pendelbewegingen** van leerlingen geanalyseerd. De analyse van de pendelbewegingen geeft duidelijk weer dat leerlingen buitengewoon onderwijs zich vaak buiten de onderwijszone waar ze wonen, moeten verplaatsen voor onderwijs. Dit zien we in het bijzonder voor types of combinaties van types en opleidingsvormen waarvoor minder aanbod is.

Ook voor de centra deeltijds onderwijs (met **deeltijds beroepssecundair onderwijs**) hebben we een schatting van de toekomstige capaciteitstekorten gemaakt. Ook hier wordt, in lijn met het gewoon voltijds secundair onderwijs, een toename van de vraag verwacht. De verwachte capaciteitstekorten zijn het hoogst in de provincie Antwerpen. Deeltijds beroepssecundair onderwijs zal vanaf 2021-2022 geleidelijk inkantelen in duaal leren in het gewoon voltijds secundair onderwijs. De geschatte capaciteitstekorten en -overschotten voor deze centra die vandaag DBSO aanbieden, hebben dus enkel betrekking op de CDO's die in de toekomst verder duaal leren zullen aanbieden.

Tot slot willen we deze conclusie nog eindigen met een bespreking van enkele **beperkingen van het onderzoek**. Een eerste beperking van het onderzoek ligt in de betrouwbaarheid van de antwoorden van scholen en gemeenten op de aanbodbevraging. Bij de kwaliteitscontrole van de aangeleverde data viel het op dat goedgekeurde capaciteitsuitbreidingsprojecten niet altijd opgenomen werden in de antwoordbestanden. Ook rapporteerden sommige scholen een lagere capaciteit dan het aantal ingeschreven leerlingen of werd bedreigde capaciteit alsnog afgetrokken van de toekomstige maximumcapaciteit. Dit maakt duidelijk dat kwaliteitscontrole van de antwoorden een cruciale stap in het onderzoeksproces is. Ten tweede houden de vraagprognoses geen rekening met historische capaciteitstekorten. Hierdoor is er een risico dat de toekomstige vraag in gemeenten met bestaande capaciteitsnoden onderschat wordt. Omdat er indicaties zijn dat dit het geval was voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Antwerpen, hebben we drie alternatieve scenario's ontwikkeld. Een laatste beperking van de vraagprognoses is dat de dynamische transitie-modellen vereisen dat de overgangen tussen onderwijsposities een in de tijd enigszins stabiel patroon volgen. Deze voorwaarde kon niet vervuld worden voor het buitengewoon onderwijs en om die reden hebben we twee vraagprognoses opgesteld voor buitengewoon basis- en secundair onderwijs (zie boven).

7 | Referenties

Groenez, S. & Surkyn, J. (2015). Een capaciteitsmonitor voor het leerplichtonderwijs: Meta-analyse. Leuven: HIVA-KU Leuven.

Groenez, S. & Surkyn, J. (2015). Een capaciteitsmonitor voor het leerplichtonderwijs: Technisch rapport. Leuven: HIVA-KU Leuven.

Groenez, S. & Surkyn, J. (2018). Een capaciteitsmonitor voor het leerplichtonderwijs - Editie 2018: Meta-analyse. Leuven: HIVA-KU Leuven.

- BIJLAGEN -

bijlage 1 Ophoging van vraagprognoses voor instap na februari

Analoog aan de vorige rondes van de capaciteitsmonitor, hebben we de vraagprognoses voor het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs opgehoogd om rekening te houden met de instap van kleuters na februari. Deze ophoging is nodig omdat de vraagprognoses berekend zijn op basis van de februaritellingen van het schooljaar 2019-2020.

Concreet wordt de ophoogfactor als volgt berekend. De vraagprognoses geven voor iedere leeftijd weer hoe groot de vraag naar onderwijsplaatsen in het kleuteronderwijs zal zijn. Voor het projectiejaar van 2027-2028 voegen we een ophoging toe van 73% van de tweejarige instappers. In het technisch rapport van Groenez en Surkyn (2015) wordt uitgebreid beschreven hoe de ophoogfactor tot stand is gekomen. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar sectie 4.6 van dit technisch rapport.

We geven hieronder het voorbeeld voor de gemeente Aartselaar.

Leeftijd	Prognose van vraag kleuteronderwijs	Prognose van vraag kleuteronderwijs met ophoging
'1'	0	0
'2'	53	92 (= 53 + (0,73*53))
'3'	118	118
'4'	127	127
'5'	122	122
'6'	2	2
Totaal	422	461

bijlage 2 Impact van scenario 1 op vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het eerste scenario voor het gewoon basisonderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou vanaf het schooljaar 2026-2027 een impact hebben op de vraag in het secundair onderwijs. In onderstaande tabel geven we toename van de vraag per leerjaar in het secundair onderwijs weer. Deze impact is eerder beperkt in het projectiejaar 2027-2028 met een toename van 122 voor eerste twee jaar in secundair onderwijs. In de komende schooljaren zou de impact van de hogere vraag voelbaarder worden. Na het schooljaar 2035-2036 is de impact gestabiliseerd op 557 extra leerlingen per schooljaar.

Tabel b2.1 Impact van scenario 1 op vraag in gewoon voltijds secundair onderwijs in Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2026-2027 tot en met 2037-2038)

	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	Totaal
2026	39							39
2027	93	29						122
2028	136	81	24					241
2029	145	113	64	18				340
2030	145	121	88	47	17	1		419
2031	145	122	96	65	42	13		483
2032	145	122	98	70	57	34		526
2033	145	122	98	71	63	45	2	546
2034	145	122	98	71	65	48	3	552
2035	145	122	98	71	65	50	6	557
2036	145	122	98	71	65	50	6	557
2037	145	122	98	71	65	50	6	557

bijlage 3 Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod

Tabel b3.1 Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod voor basisonderwijs op gemeenteniveau

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	9758	11638	9892	1880	134	1,4%
Aalter	2542	3636	3091	1094	549	17,8%
Aarschot	3338	3975	3379	637	41	1,2%
Aartselaar	1174	1666	1416	492	242	17,1%
Affligem	1334	1626	1382	292	48	3,4%
Alken	1136	1584	1346	447	210	15,6%
Alveringem	347	567	482	220	135	28,0%
Anderlecht	5319	6557	5573	1238	254	4,6%
Antwerpen	62139	77783	66115	15644	3977	6,0%
Anzegem	1452	2118	1800	666	349	19,4%
Ardooie	866	1192	1013	325	147	14,5%
Arendonk	1022	1902	1617	880	595	36,8%
As	781	1282	1090	501	309	28,3%
Asse	3501	4269	3629	768	127	3,5%
Assenede	1347	1805	1534	459	188	12,2%
Avelgem	1099	1518	1290	419	191	14,8%
Baarle-Hertog	379	549	467	171	88	18,9%
Balen	1663	2806	2385	1143	723	30,3%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Beernem	1218	2004	1703	786	486	28,5%
Beerse	1673	2450	2083	777	409	19,7%
Beersel	2636	2641	2245	5	-391	-17,4%
Begijnendijk	966	1154	981	188	15	1,5%
Bekkevoort	568	798	678	230	110	16,2%
Beringen	4701	5378	4572	677	-130	-2,8%
Berlaar	1424	1608	1367	185	-57	-4,1%
Berlare	1294	1726	1467	432	173	11,8%
Bertem	1061	1318	1120	256	59	5,2%
Bever	361	484	411	123	50	12,2%
Beveren	5243	6298	5353	1055	110	2,1%
Bierbeek	792	1276	1085	484	293	27,0%
Bilzen	2999	4511	3834	1512	835	21,8%
Blankenberge	1167	1568	1333	401	165	12,4%
Bocholt	1111	1757	1493	646	382	25,6%
Boechout	1232	1602	1362	370	130	9,6%
Bonheiden	1491	1924	1635	433	144	8,8%
Boom	1976	2117	1799	141	-176	-9,8%
Boortmeerbeek	1391	1625	1381	234	-10	-0,7%
Borgloon	1099	1539	1308	440	209	16,0%
Bornem	1913	2568	2183	655	270	12,4%
Borsbeek	956	1414	1202	458	246	20,4%
Boutersem	921	1192	1013	271	92	9,1%
Brakel	1177	1824	1550	647	373	24,1%
Brasschaat	5051	6483	5511	1432	459	8,3%
Brecht	2752	3283	2791	531	39	1,4%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Bredene	1700	2093	1779	393	79	4,5%
Bree	1401	2020	1717	619	316	18,4%
Brugge	10857	15664	13314	4807	2458	18,5%
Brussel	6844	7794	6625	950	-219	-3,3%
Buggenhout	1254	2011	1709	757	456	26,7%
Damme	779	1238	1052	459	273	25,9%
De Haan	764	1176	1000	412	236	23,6%
De Panne	563	938	797	375	234	29,4%
De Pinte	1348	1677	1425	329	78	5,5%
Deerlijk	1430	1492	1268	62	-161	-12,7%
Deinze	4312	5329	4530	1017	218	4,8%
Denderleeuw	2429	2937	2496	508	67	2,7%
Dendermonde	4330	5103	4338	774	8	0,2%
Dentergem	870	1081	919	211	49	5,3%
Dessel	847	1345	1143	498	296	25,9%
Destelbergen	2274	2876	2445	603	171	7,0%
Diepenbeek	1632	2392	2033	760	401	19,7%
Diest	2337	3133	2663	796	327	12,3%
Diksmuide	1520	2483	2111	963	591	28,0%
Dilbeek	4438	4411	3749	-27	-688	-18,4%
Dilsen-Stokkem	1722	2916	2479	1194	756	30,5%
Drogenbos	468	520	442	52	-26	-5,8%
Duffel	1333	2635	2240	1302	907	40,5%
Edegem	2732	3196	2717	464	-15	-0,6%
Eeklo	2131	2853	2425	722	294	12,1%
Elsene	540	608	517	68	-23	-4,5%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Erpe-Mere	2223	2895	2461	673	238	9,7%
Essen	2044	2637	2241	593	197	8,8%
Etterbeek	1385	1669	1419	284	34	2,4%
Evere	1443	1643	1397	200	-47	-3,3%
Evergem	3682	4809	4088	1127	405	9,9%
Galmaarden	937	1302	1107	366	171	15,4%
Ganshoren	1093	1322	1124	229	31	2,7%
Gavere	1255	1534	1304	279	49	3,7%
Geel	3601	5061	4302	1460	701	16,3%
Geetbets	478	706	600	228	122	20,4%
Genk	5567	8371	7115	2804	1549	21,8%
Gent	27747	33172	28196	5425	449	1,6%
Geraardsbergen	3126	4431	3766	1305	640	17,0%
Gingelom	663	1185	1007	522	344	34,1%
Gistel	1172	1535	1305	364	133	10,2%
Glabbeek	478	788	670	310	192	28,7%
Gooik	807	1084	921	277	114	12,4%
Grimbergen	3771	4093	3479	322	-292	-8,4%
Grobbendonk	784	1311	1114	527	330	29,6%
Haacht	1451	2263	1924	812	472	24,5%
Haaltert	1948	2035	1730	87	-218	-12,6%
Halen	767	1135	965	369	198	20,5%
Halle	4882	5044	4287	162	-594	-13,9%
Ham	1063	2015	1713	952	650	38,0%
Hamme	2292	3260	2771	968	479	17,3%
Hamont-Achel	1214	1886	1603	672	389	24,3%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Harelbeke	2928	3908	3322	980	393	11,8%
Hasselt	6635	9183	7806	2548	1170	15,0%
Hechtel-Eksel	1152	1546	1314	394	162	12,4%
Heers	434	660	561	226	127	22,7%
Heist-op-den-Berg	3459	4461	3792	1002	333	8,8%
Hemiksem	1197	1680	1428	483	231	16,2%
Herent	2219	2589	2201	370	-18	-0,8%
Herentals	2984	3538	3007	554	23	0,8%
Herenthout	852	1100	935	248	83	8,9%
Herk-de-Stad	1174	1582	1345	409	171	12,7%
Herne	749	868	738	120	-11	-1,4%
Herselt	798	1587	1349	789	551	40,8%
Herzele	1744	2234	1899	490	155	8,2%
Heusden-Zolder	3348	4395	3736	1047	388	10,4%
Heuvelland	771	1006	855	235	84	9,9%
Hoegaarden	939	1186	1008	247	69	6,9%
Hoeilaart	1241	1419	1206	178	-34	-2,9%
Hoeselt	738	1036	881	298	142	16,2%
Holsbeek	836	1209	1028	373	192	18,7%
Hooglede	1078	1726	1467	648	389	26,5%
Hoogstraten	2545	3041	2585	496	40	1,5%
Horebeke	111	144	122	33	11	9,0%
Houthalen-Helchteren	3409	4795	4076	1386	667	16,4%
Houthulst	917	1315	1118	398	201	18,0%
Hove	1459	1741	1480	282	21	1,4%
Huldenberg	1233	1496	1272	263	38	3,0%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Hulshout	787	1137	966	351	180	18,6%
Ichtegem	1107	1648	1401	541	294	21,0%
Ieper	3479	4536	3856	1057	377	9,8%
Ingelmunster	998	1375	1169	377	171	14,6%
Izegem	2833	3492	2968	659	135	4,5%
Jabbeke	1405	1908	1622	503	217	13,4%
Jette	2963	3249	2762	286	-201	-7,3%
Kalmthout	2252	2738	2327	486	75	3,2%
Kampenhout	1294	1377	1170	83	-123	-10,5%
Kapellen	2200	3137	2666	937	467	17,5%
Kapelle-op-den-Bos	1145	1297	1102	152	-43	-3,9%
Kaprijke	514	674	573	160	59	10,3%
Kasterlee	1629	2238	1902	608	273	14,3%
Keerbergen	1204	1854	1576	650	372	23,6%
Kinrooi	1154	2065	1755	911	602	34,3%
Kluisbergen	658	987	839	329	181	21,6%
Knokke-Heist	1899	2753	2340	854	441	18,8%
Koekelare	854	1202	1022	348	167	16,4%
Koekelberg	1328	1367	1162	39	-166	-14,3%
Koksijde	1193	1596	1357	403	164	12,1%
Kontich	2125	2719	2311	594	186	8,1%
Kortemark	1198	1539	1308	341	110	8,4%
Kortenaken	563	861	732	298	169	23,1%
Kortenberg	2101	2168	1843	67	-259	-14,0%
Kortesseem	720	920	782	200	62	7,9%
Kortrijk	9142	10687	9084	1545	-58	-0,6%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Kraainem	688	920	782	232	94	12,0%
Kruibeke	1694	2079	1767	385	73	4,2%
Kruisem	1489	2338	1987	849	498	25,1%
Kuurne	1715	2044	1737	329	23	1,3%
Laakdal	1232	2028	1724	796	492	28,6%
Laarne	1052	1410	1198	358	146	12,2%
Lanaken	2457	3524	2995	1067	538	18,0%
Landen	1803	2030	1726	227	-78	-4,5%
Langemark-Poelkapelle	838	1069	909	231	71	7,8%
Lebbeke	1566	2323	1975	757	409	20,7%
Lede	1519	2251	1913	732	394	20,6%
Ledegem	1034	1613	1371	579	337	24,6%
Lendelede	682	663	564	-19	-119	-21,1%
Lennik	1341	1609	1368	268	26	1,9%
Leopoldsburg	1876	2264	1924	388	49	2,5%
Leuven	10491	12860	10931	2369	440	4,0%
Lichtervelde	885	1170	995	285	109	11,0%
Liedekerke	1453	1522	1294	69	-159	-12,3%
Lier	3557	3834	3259	277	-298	-9,1%
Lierde	511	788	670	277	159	23,7%
Lievegem	2426	3030	2576	604	149	5,8%
Lille	1329	2260	1921	931	592	30,8%
Linkebeek	407	545	463	138	56	12,2%
Lint	893	1299	1104	405	211	19,1%
Linter	438	642	546	205	108	19,8%
Lochristi	2518	3199	2719	681	201	7,4%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Lokeren	4411	5270	4480	859	68	1,5%
Lommel	3491	4177	3550	686	60	1,7%
Londerzeel	2331	2339	1988	8	-343	-17,2%
Lo-Reninge	286	468	398	182	112	28,1%
Lubbeek	1630	1840	1564	210	-66	-4,2%
Lummen	1459	2041	1735	582	276	15,9%
Maarkedal	1064	1142	971	78	-93	-9,6%
Maaseik	2008	2991	2542	983	534	21,0%
Maasmechelen	3856	5234	4449	1378	593	13,3%
Machelen	1515	1788	1520	273	5	0,3%
Maldegem	1925	2758	2344	833	419	17,9%
Malle	1508	2138	1817	630	309	17,0%
Mechelen	9824	11001	9351	1177	-473	-5,1%
Meerhout	853	1377	1170	524	317	27,1%
Meise	2447	2840	2414	393	-33	-1,4%
Melle	1447	1779	1512	332	65	4,3%
Menen	3554	4535	3855	981	301	7,8%
Merchtem	1803	1765	1500	-38	-303	-20,2%
Merelbeke	2924	3502	2977	578	53	1,8%
Merksplas	740	1206	1025	466	285	27,8%
Mesen	130	169	144	39	14	9,6%
Meulebeke	1186	1498	1273	312	87	6,8%
Middelkerke	1052	2020	1717	968	665	38,7%
Moerbeke	648	736	626	88	-23	-3,7%
Mol	3176	4822	4099	1646	922	22,5%
Moorslede	1146	1306	1110	160	-36	-3,3%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Mortsel	2388	2923	2485	535	97	3,9%
Nazareth	1177	1563	1329	386	152	11,4%
Niel	1036	1384	1176	348	140	11,9%
Nieuwerkerken	690	931	791	240	101	12,7%
Nieuwpoort	717	927	788	210	71	9,0%
Nijlen	2348	2983	2536	635	188	7,4%
Ninove	4021	4638	3942	617	-79	-2,0%
Olen	1155	2130	1811	975	655	36,2%
Oostende	5826	8167	6942	2341	1116	16,1%
Oosterzele	1342	2255	1917	913	575	30,0%
Oostkamp	1958	2736	2326	778	368	15,8%
Oostrozebeke	763	1034	879	271	116	13,2%
Opwijk	1585	2191	1862	606	277	14,9%
Oudenaarde	441	639	543	198	102	18,7%
Oudenburg	746	1090	927	344	180	19,5%
Oudergem	791	1032	877	241	87	9,9%
Oud-Heverlee	1210	1680	1428	470	218	15,3%
Oudsbergen	1894	3202	2722	1308	827	30,4%
Oud-Turnhout	1266	1648	1401	382	135	9,6%
Overijse	1890	2401	2041	510	150	7,4%
Peer	1612	2504	2128	892	516	24,3%
Pelt	3247	4172	3546	925	299	8,4%
Pepingen	579	636	541	57	-38	-7,0%
Pittem	512	838	712	326	200	28,1%
Poperinge	1760	2947	2505	1187	745	29,7%
Putte	1541	2285	1942	744	401	20,7%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Puurs-Sint-Amands	2545	3764	3199	1219	655	20,5%
Ranst	1674	2241	1905	567	231	12,1%
Ravels	1691	2017	1715	326	23	1,4%
Retie	1259	1489	1266	231	7	0,6%
Riemst	1680	2060	1751	380	71	4,1%
Rijkevorsel	1305	1595	1356	290	51	3,7%
Roeselare	6328	7148	6076	820	-253	-4,2%
Ronse	2525	3965	3370	1440	845	25,1%
Roosdaal	1233	1442	1226	209	-7	-0,6%
Rotselaar	1620	2276	1935	656	315	16,3%
Ruiselede	487	615	523	128	36	6,8%
Rumst	1716	2327	1978	611	262	13,2%
Schaarbeek	3188	3819	3246	631	59	1,8%
Schelle	1159	1149	977	-10	-182	-18,6%
Scherpenheuvel-Zichem	1724	2284	1941	560	217	11,2%
Schilde	1843	2065	1755	222	-87	-5,0%
Schoten	3907	4959	4215	1052	309	7,3%
Sint-Agatha-Berchem	1315	1282	1090	-33	-226	-20,7%
Sint-Genesius-Rode	2011	2185	1857	174	-154	-8,3%
Sint-Gillis	964	978	831	14	-133	-16,0%
Sint-Gillis-Waas	1670	3169	2694	1499	1024	38,0%
Sint-Jans-Molenbeek	2743	4023	3420	1280	677	19,8%
Sint-Joost-ten-Node	382	380	323	-2	-59	-18,2%
Sint-Katelijne-Waver	2837	3227	2743	390	-94	-3,4%
Sint-Lambrechts-Woluwe	1136	1442	1226	306	89	7,3%
Sint-Laureins	648	1110	944	462	295	31,3%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Sint-Lievens-Houtem	883	1212	1030	329	147	14,3%
Sint-Martens-Latem	1090	1286	1093	196	3	0,3%
Sint-Niklaas	10084	10515	8938	431	-1146	-12,8%
Sint-Pieters-Leeuw	2991	3626	3082	635	91	3,0%
Sint-Pieters-Woluwe	1418	1503	1278	85	-140	-11,0%
Sint-Truiden	3539	5230	4446	1691	906	20,4%
Spiere-Helkijn	474	641	545	167	71	13,1%
Stabroek	1530	2600	2210	1070	680	30,8%
Staden	1276	1461	1242	185	-34	-2,8%
Steenokkerzeel	1160	1465	1245	305	85	6,8%
Stekene	2235	2811	2389	576	154	6,4%
Temse	3132	3700	3145	568	13	0,4%
Ternat	2234	2358	2004	124	-229	-11,4%
Tervuren	2082	2249	1912	167	-170	-8,9%
Tessenderlo	1452	2201	1871	750	419	22,4%
Tielt	1813	2586	2198	773	385	17,5%
Tielt-Winge	990	1251	1063	261	73	6,9%
Tienen	3531	3915	3328	384	-203	-6,1%
Tongeren	2741	3811	3239	1070	498	15,4%
Torhout	1762	2646	2249	884	487	21,6%
Tremelo	884	1650	1403	766	518	37,0%
Turnhout	5358	5669	4819	311	-540	-11,2%
Ukkel	1540	1711	1454	171	-86	-5,9%
Veurne	1238	1426	1212	188	-26	-2,2%
Vilvoorde	6002	6040	5134	38	-868	-16,9%
Vleteren	327	653	555	326	228	41,0%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Voeren	495	743	632	248	136	21,6%
Vorselaar	916	1220	1037	304	121	11,7%
Vorst	1048	978	831	-70	-217	-26,1%
Vosselaar	1158	1393	1184	235	26	2,2%
Waasmunster	1093	1447	1230	354	137	11,1%
Wachtebeke	959	1179	1002	220	43	4,3%
Waregem	3979	5298	4503	1318	524	11,6%
Watermaal-Bosvoorde	656	640	544	-16	-112	-20,6%
Wellen	693	901	766	208	73	9,6%
Wemmel	2276	2266	1926	-10	-350	-18,1%
Wervik	1809	2267	1927	458	118	6,1%
Westerlo	1963	3271	2780	1308	817	29,4%
Wetteren	2147	2806	2385	659	238	10,0%
Wevelgem	3112	3958	3364	846	253	7,5%
Wezembeek-Oppem	1588	1780	1513	192	-75	-5,0%
Wichelen	1004	1280	1088	276	84	7,7%
Wielsbeke	933	1282	1090	349	157	14,4%
Wijnegem	1409	1416	1204	7	-205	-17,0%
Willebroek	2792	3911	3324	1119	532	16,0%
Wingene	1375	1768	1503	394	128	8,5%
Wommelgem	1318	1573	1337	255	19	1,4%
Wortegem-Petegem	2723	3302	2807	579	83	3,0%
Wuustwezel	2210	2928	2489	718	279	11,2%
Zandhoven	1391	1842	1565	451	174	11,1%
Zaventem	2694	3144	2672	450	-21	-0,8%
Zedelgem	1997	2620	2227	623	230	10,3%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Zeke	2167	2836	2411	669	243	10,1%
Zelzate	1360	1749	1487	389	127	8,5%
Zemst	2387	3223	2740	836	352	12,9%
Zoersel	1926	2776	2360	850	433	18,4%
Zonhoven	2046	2543	2162	497	115	5,3%
Zonnebeke	1183	1622	1379	439	196	14,2%
Zottegem	2456	3838	3263	1383	807	24,7%
Zoutleuw	718	1110	944	392	225	23,9%
Zuienkerke	246	307	261	61	15	5,8%
Zulte	1444	1911	1624	467	181	11,1%
Zutendaal	646	855	727	209	80	11,0%
Zwalm	604	866	736	261	132	17,9%
Zwevegem	2058	2798	2378	740	320	13,5%
Zwijndrecht	2101	2212	1880	111	-221	-11,7%

Tabel b3.2 Confrontatie van prognoses van vraag en aanbod voor gewoon voltijds secundair onderwijs op gemeenteniveau

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	10571	12040	9697	1469	-874	-9,0%
Aalter	1211	1416	1149	205	-62	-5,4%
Aarschot	4978	6752	5334	1774	356	6,7%
Aartselaar	46	59	50	12	3	6,6%
Anderlecht	3452	3974	3257	522	-196	-6,0%
Antwerpen	40824	46081	36942	5257	-3882	-10,5%
Anzegem	551	645	484	94	-67	-14,0%
Ardooie	638	727	592	89	-46	-7,8%
Arendonk	1210	1169	909	-41	-301	-33,1%
Asse	2192	2318	1873	126	-319	-17,0%
Avelgem	1366	2196	1802	830	435	24,2%
Beernem	358	480	375	122	17	4,6%
Beersel	846	798	678	-48	-168	-24,7%
Begijnendijk	546	674	552	128	6	1,0%
Beringen	2400	2555	2055	155	-345	-16,8%
Berlaar	995	1348	1112	353	117	10,6%
Beveren	4219	4689	3709	470	-510	-13,7%
Bilzen	2751	2730	2216	-22	-535	-24,1%
Blankenberge	1284	1393	1131	109	-153	-13,5%
Bocholt	442	499	374	57	-68	-18,2%
Boechout	1208	1310	1114	102	-94	-8,5%
Boom	3305	3854	3099	549	-206	-6,6%
Borgloon	711	1522	1245	811	534	42,9%
Bornem	1241	1671	1359	430	118	8,7%
Borsbeek	905	1093	843	188	-63	-7,4%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Brakel	1500	1981	1597	481	97	6,1%
Brasschaat	4400	4360	3552	-40	-848	-23,9%
Bredene	143	181	149	38	7	4,4%
Bree	2416	2582	2068	166	-348	-16,8%
Brugge	16037	19119	15265	3082	-772	-5,1%
Brussel	6759	5550	4619	-1209	-2139	-46,3%
Buggenhout	756	688	562	-68	-194	-34,6%
De Haan	21	60	51	39	30	58,3%
De Panne	527	707	588	180	61	10,4%
De Pinte	762	753	640	-9	-122	-19,0%
Deinze	3950	4325	3415	375	-535	-15,7%
Denderleeuw	1698	1681	1387	-17	-311	-22,4%
Dendermonde	5052	5058	4125	6	-927	-22,5%
Diepenbeek	852	1139	919	287	67	7,3%
Diest	3749	5437	4351	1688	602	13,8%
Diksmuide	1550	2702	2088	1152	538	25,8%
Dilbeek	2577	2432	2020	-145	-557	-27,6%
Dilsen-Stokkem	1554	1803	1449	249	-105	-7,2%
Duffel	1633	2208	1703	575	70	4,1%
Edegem	1185	1571	1255	386	70	5,6%
Eeklo	4382	4691	3680	309	-702	-19,1%
Elsene	23	24	20	1	-3	-12,7%
Erpe-Mere	492	558	452	66	-40	-8,8%
Essen	1163	1648	1332	485	169	12,7%
Etterbeek	1052	960	816	-92	-236	-28,9%
Evere	361	360	282	-1	-79	-28,1%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Evergem	1557	1523	1276	-34	-282	-22,1%
Ganshoren	79	99	84	20	5	6,1%
Geel	5586	5365	4279	-221	-1307	-30,6%
Genk	6109	8029	6479	1920	370	5,7%
Gent	28236	31822	25731	3586	-2505	-9,7%
Geraardsbergen	3243	3358	2727	115	-516	-18,9%
Gistel	1214	1685	1355	471	141	10,4%
Grimbergen	715	734	624	19	-91	-14,5%
Haacht	2871	2967	2378	96	-493	-20,8%
Halle	6590	6577	5171	-13	-1419	-27,5%
Hamme	1351	1423	1131	72	-220	-19,5%
Hamont-Achel	346	462	375	116	29	7,8%
Harelbeke	514	759	621	245	107	17,3%
Hasselt	11168	13997	11285	2829	117	1,0%
Hechtel-Eksel	1122	1227	1028	105	-94	-9,1%
Heist-op-den-Berg	2852	2251	1758	-601	-1094	-62,3%
Herent	0	308	262	308	262	100,0%
Herentals	3645	3878	3100	233	-544	-17,6%
Herk-de-Stad	2430	2870	2328	440	-102	-4,4%
Herzele	1346	1543	1241	197	-105	-8,5%
Heusden-Zolder	2212	2383	1956	171	-256	-13,1%
Hoegaarden	613	716	609	104	-4	-0,6%
Hoeilaart	0	150	128	150	128	100,0%
Hoeselt	591	466	350	-125	-242	-69,1%
Hoogstraten	4116	4205	3311	89	-805	-24,3%
Houthalen-Helchteren	1635	2119	1706	484	71	4,2%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Hove	806	740	629	-66	-177	-28,1%
Ichtegem	69	104	88	35	19	21,7%
Ieper	4298	5348	4284	1050	-14	-0,3%
Ingelmunster	161	180	153	19	-8	-5,1%
Izegem	2324	2261	1814	-63	-510	-28,1%
Jette	1538	1730	1394	192	-144	-10,4%
Kalmthout	1881	3126	2500	1245	619	24,7%
Kapellen	1852	2120	1712	268	-140	-8,2%
Kapelle-op-den-Bos	1716	1800	1479	84	-237	-16,1%
Kasterlee	476	563	464	87	-12	-2,7%
Keerbergen	2161	2349	1933	188	-228	-11,8%
Kinrooi	280	544	462	264	182	39,4%
Knokke-Heist	668	1100	908	432	240	26,4%
Koekelare	306	355	302	50	-4	-1,2%
Koekelberg	1011	1500	1275	489	264	20,7%
Koksijde	313	399	299	87	-13	-4,4%
Kontich	3596	3690	2984	94	-612	-20,5%
Kortemark	1081	1273	1008	191	-73	-7,3%
Kortrijk	11530	11232	8946	-298	-2584	-28,9%
Kruikebeke	1015	936	737	-79	-278	-37,7%
Kuurne	708	1060	901	352	193	21,5%
Lanaken	1337	2131	1705	794	368	21,6%
Landen	1104	1625	1323	521	219	16,5%
Lede	990	1119	951	129	-39	-4,1%
Lendeledede	229	235	200	6	-29	-14,6%
Lennik	1724	1510	1260	-214	-464	-36,8%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Leopoldsburg	1085	1291	1049	206	-36	-3,5%
Leuven	14153	15908	12982	1755	-1171	-9,0%
Lichtervelde	93	130	111	37	17	15,6%
Liedekerke	279	498	382	219	103	27,0%
Lier	5556	6165	4900	609	-656	-13,4%
Lievegem	746	766	637	20	-109	-17,1%
Lochristi	835	670	503	-165	-332	-66,1%
Lokeren	3657	3917	3195	260	-462	-14,5%
Lommel	2385	2981	2373	596	-12	-0,5%
Londerzeel	1862	1805	1432	-57	-430	-30,0%
Lummen	468	563	468	95	0	0,0%
Maaseik	2916	3920	3107	1004	191	6,1%
Maasmechelen	3067	2859	2217	-208	-850	-38,4%
Machelen	186	210	158	24	-28	-18,0%
Maldegem	1091	1230	1016	139	-75	-7,4%
Malle	3903	5431	4337	1528	434	10,0%
Mechelen	10994	11951	9665	957	-1329	-13,7%
Melle	2128	2163	1736	35	-392	-22,6%
Menen	2582	2633	2133	51	-450	-21,1%
Merchtem	1875	2119	1677	244	-198	-11,8%
Merelbeke	438	750	603	312	164	27,2%
Meulebeke	166	182	143	16	-23	-16,3%
Moerbeke	132	125	97	-7	-34	-35,3%
Mol	4936	6696	5269	1760	333	6,3%
Mortsel	1993	2362	1895	369	-98	-5,2%
Niel	308	368	282	60	-26	-9,4%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Nieuwpoort	402	545	434	142	32	7,4%
Nijlen	1166	1161	896	-5	-270	-30,1%
Ninove	3474	3433	2757	-41	-717	-26,0%
Oostende	5765	7679	6149	1914	384	6,3%
Oostkamp	100	160	136	60	36	26,5%
Opwijk	1181	1411	1161	230	-20	-1,7%
Oudergem	323	420	357	97	34	9,5%
Overijse	1497	2047	1650	550	153	9,3%
Peer	1093	1120	897	27	-196	-21,9%
Pelt	3056	3501	2734	445	-322	-11,8%
Poperinge	1625	2254	1823	629	198	10,9%
Puurs-Sint-Amands	2043	2190	1814	147	-229	-12,6%
Roeselare	7758	7652	6057	-106	-1701	-28,1%
Ronse	1462	1946	1554	484	92	5,9%
Roosdaal	882	919	742	37	-140	-18,8%
Rotselaar	854	900	765	46	-89	-11,6%
Ruiselede	153	330	258	177	105	40,9%
Schaarbeek	984	1570	1282	586	298	23,3%
Schilde	936	1493	1218	557	282	23,2%
Schoten	3295	3510	2765	215	-530	-19,2%
Sint-Agatha-Berchem	470	300	225	-170	-245	-108,8%
Sint-Genesius-Rode	620	650	531	30	-89	-16,8%
Sint-Jans-Molenbeek	474	2130	1688	1656	1214	71,9%
Sint-Katelijne-Waver	2819	3570	2904	751	85	2,9%
Sint-Niklaas	11387	13018	10465	1631	-922	-8,8%
Sint-Pieters-Leeuw	0	300	255	300	255	100,0%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Sint-Pieters-Woluwe	1743	1764	1456	20	-288	-19,8%
Sint-Truiden	4071	4628	3697	557	-374	-10,1%
Stabroek	1499	1896	1422	397	-77	-5,4%
Stekene	475	586	473	111	-2	-0,4%
Temse	324	360	276	36	-48	-17,4%
Ternat	1553	1488	1265	-65	-288	-22,8%
Tervuren	1103	1454	1161	351	58	5,0%
Tessenderlo	1843	2427	1925	584	82	4,3%
Tielt	2961	4203	3320	1241	358	10,8%
Tienen	3680	3918	3159	237	-522	-16,5%
Tongeren	2979	3678	2875	699	-104	-3,6%
Torhout	4085	4460	3551	375	-534	-15,0%
Turnhout	8756	10059	8010	1303	-746	-9,3%
Ukkel	386	470	373	84	-13	-3,6%
Veurne	1831	2428	1919	597	88	4,6%
Vilvoorde	5119	4761	3796	-358	-1323	-34,8%
Voeren	354	408	338	54	-16	-4,8%
Vorselaar	1476	1600	1285	124	-191	-14,8%
Vorst	45	40	34	-5	-11	-32,4%
Wachtebeke	179	229	194	49	15	7,8%
Waregem	5471	6916	5524	1445	54	1,0%
Wemmel	603	499	393	-104	-210	-53,3%
Wervik	439	642	507	202	68	13,4%
Westerlo	2465	2749	2217	284	-248	-11,2%
Wetteren	3810	4440	3526	630	-284	-8,0%
Wevelgem	648	1092	883	444	235	26,6%

Gemeente	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Wezembeek-Oppem	1106	1145	973	39	-133	-13,6%
Wijnegem	815	840	692	25	-123	-17,7%
Willebroek	869	690	552	-179	-317	-57,5%
Wortegem-Petegem	4783	5404	4291	621	-492	-11,5%
Wuustwezel	782	800	600	18	-182	-30,3%
Zandhoven	622	835	626	213	4	0,6%
Zaventem	2838	2980	2304	142	-534	-23,2%
Zedelgem	151	250	213	99	61	28,8%
Zeie	1131	1392	1134	261	3	0,2%
Zelzate	1465	1824	1466	359	1	0,1%
Zonhoven	1225	1310	1066	85	-159	-14,9%
Zottegem	3632	4373	3562	741	-69	-1,9%
Zoutleeuw	551	935	788	384	237	30,1%
Zwevegem	562	785	638	223	77	12,0%

Tabel b3.3 Confrontatie van prognoses van vraag (dynamische projecties) en aanbod voor buitengewoon basisonderwijs op niveau van onderwijszones

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	574	610	518	36	-55	-10,7%
Aarschot	122	150	128	28	5	4,1%
Antwerpen	2260	2640	2244	380	-16	-0,7%
Beringen	638	610	518	-28	-120	-23,1%
Boom	826	853	725	27	-101	-14,0%
Brasschaat	1099	1055	897	-44	-203	-22,6%
Brugge	1107	1190	1012	84	-95	-9,4%
Brussel	645	743	632	98	-13	-2,1%
Deinze	565	614	522	49	-43	-8,3%
Dendermonde	546	474	403	-72	-143	-35,4%
Diest	494	500	425	6	-69	-16,2%
Dilbeek	313	352	299	39	-14	-4,8%
Eeklo	424	430	366	6	-58	-15,9%
Geel	674	616	523	-58	-151	-28,8%
Genk	556	460	391	-96	-165	-42,3%
Gent	1992	2108	1792	116	-200	-11,1%
Geraardsbergen	247	223	190	-24	-58	-30,4%
Halle	604	626	532	22	-72	-13,5%
Hasselt	1208	1129	960	-78	-248	-25,8%
Ieper	358	475	404	116	45	11,2%
Kalmthout	690	649	552	-41	-138	-25,0%
Kortrijk	1523	1663	1413	139	-110	-7,8%
Leuven	897	909	773	12	-124	-16,1%
Lier	604	686	583	82	-21	-3,6%

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Lokeren	834	830	706	-4	-129	-18,2%
Lommel	1093	1048	891	-45	-203	-22,7%
Maasmechelen	652	713	606	61	-46	-7,6%
Mechelen	773	788	670	15	-103	-15,4%
Mol	231	224	190	-7	-40	-21,1%
Mortsel	220	161	137	-59	-83	-60,6%
Ninove	278	263	224	-15	-54	-24,2%
Oostende	560	516	439	-44	-121	-27,6%
Oudenaarde	498	607	516	109	18	3,4%
Roeselare	1068	951	808	-117	-260	-32,2%
Sint-Niklaas	897	842	716	-55	-182	-25,4%
Sint-Truiden	382	390	332	8	-51	-15,2%
Tienen	347	370	314	23	-33	-10,5%
Tongeren	803	798	678	-5	-124	-18,3%
Torhout	410	522	444	113	34	7,7%
Turnhout	1117	1165	990	48	-127	-12,8%
Veurne	457	592	503	135	46	9,2%
Vilvoorde	304	310	264	6	-41	-15,5%
Waregem	207	263	223	55	16	7,1%
Zottegem	106	130	111	24	5	4,3%

Tabel b3.4 Confrontatie van prognoses van vraag (projecties op basis van participatiegraden) en aanbod voor buitengewoon basisonderwijs op niveau van onderwijszones

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	495	610	518	115	23	4,5%
Aarschot	106	150	128	44	21	16,8%
Antwerpen	2246	2640	2244	394	-2	-0,1%
Beringen	528	610	518	82	-9	-1,8%
Boom	737	853	725	116	-12	-1,7%
Brasschaat	997	1055	897	58	-101	-11,2%
Brugge	1036	1190	1012	154	-24	-2,4%
Brussel	732	743	632	11	-100	-15,8%
Deinze	474	614	522	140	48	9,2%
Dendermonde	463	474	403	11	-60	-15,0%
Diest	404	500	425	96	21	4,9%
Dilbeek	298	352	299	53	0	0,1%
Eeklo	375	430	366	55	-9	-2,5%
Geel	535	616	523	80	-12	-2,3%
Genk	453	460	391	7	-62	-16,0%
Gent	1808	2108	1792	300	-16	-0,9%
Geraardsbergen	201	223	190	22	-12	-6,3%
Halle	587	626	532	39	-55	-10,3%
Hasselt	981	1129	960	149	-21	-2,2%
Ieper	291	475	404	184	113	28,0%
Kalmthout	601	649	552	48	-49	-8,9%
Kortrijk	1428	1663	1413	235	-15	-1,0%
Leuven	821	909	773	88	-48	-6,3%
Lier	595	686	583	91	-12	-2,1%

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Lokeren	711	830	706	119	-5	-0,8%
Lommel	921	1048	891	127	-30	-3,4%
Maasmechelen	532	713	606	182	75	12,3%
Mechelen	733	788	670	55	-63	-9,4%
Mol	186	224	190	38	4	2,2%
Mortsel	195	161	137	-34	-58	-42,4%
Ninove	247	263	224	16	-23	-10,3%
Oostende	480	516	439	36	-41	-9,4%
Oudenaarde	397	607	516	210	119	23,1%
Roeselare	842	951	808	109	-34	-4,1%
Sint-Niklaas	755	842	716	87	-39	-5,5%
Sint-Truiden	311	390	332	79	21	6,3%
Tienen	318	370	314	52	-4	-1,2%
Tongeren	674	798	678	124	4	0,6%
Torhout	360	522	444	162	83	18,8%
Turnhout	944	1165	990	221	47	4,7%
Veurne	395	592	503	197	108	21,5%
Vilvoorde	291	310	264	19	-28	-10,5%
Waregem	189	263	223	74	35	15,5%
Zottegem	87	130	111	43	23	21,0%

Tabel b3.5 Confrontatie van prognoses van vraag (dynamische projecties) en aanbod voor buitengewoon secundair onderwijs op niveau van onderwijszones

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	690	786	663	96	-27	-4,1%
Aarschot	161	165	140	4	-21	-14,9%
Antwerpen	1913	2046	1724	133	-189	-11,0%
Beringen	860	719	597	-141	-263	-44,1%
Boom	635	690	582	56	-53	-9,1%
Brasschaat	1409	1392	1146	-17	-263	-23,0%
Brugge	1507	1281	1066	-226	-442	-41,5%
Brussel	564	690	574	126	10	1,7%
Deinze	277	293	249	16	-28	-11,1%
Dendermonde	294	396	333	102	39	11,7%
Diest	152	138	112	-14	-40	-35,8%
Dilbeek	236	293	249	57	13	5,1%
Eeklo	93	126	107	33	14	13,5%
Geel	478	413	339	-65	-139	-41,2%
Genk	432	474	403	42	-29	-7,2%
Gent	2048	2311	1941	263	-107	-5,5%
Halle	212	246	209	34	-3	-1,3%
Hasselt	676	776	653	100	-23	-3,5%
Ieper	478	447	373	-31	-106	-28,4%
Kalmthout	352	344	292	-8	-60	-20,4%
Kortrijk	1034	728	619	-306	-415	-67,1%
Leuven	779	870	714	90	-65	-9,1%
Lier	534	423	360	-111	-174	-48,5%
Lokeren	544	485	404	-59	-140	-34,6%
Lommel	1074	1023	850	-51	-224	-26,4%

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Maasmechelen	640	685	574	45	-66	-11,5%
Mechelen	562	433	368	-129	-194	-52,7%
Mol	121	150	128	29	6	4,8%
Ninove	300	307	259	7	-41	-15,9%
Oostende	626	564	462	-62	-164	-35,6%
Oudenaarde	343	461	378	118	35	9,2%
Roeselare	1001	1137	928	136	-73	-7,9%
Sint-Niklaas	920	793	652	-127	-268	-41,1%
Sint-Truiden	170	110	94	-60	-77	-81,9%
Tienen	239	230	195	-10	-44	-22,6%
Tongeren	775	757	628	-18	-147	-23,4%
Torhout	186	169	144	-17	-42	-29,2%
Turnhout	918	970	816	52	-102	-12,5%
Veurne	378	354	301	-25	-78	-25,8%
Vilvoorde	196	218	185	22	-11	-5,8%
Waregem	363	337	279	-27	-84	-30,0%
Zottegem	80	120	102	40	22	22,0%

Tabel b3.6 Confrontatie van prognoses van vraag (projecties op basis van participatiegraden) en aanbod voor buitengewoon secundair onderwijs op niveau van onderwijszones

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Aalst	744	786	663	42	-81	-12,3%
Aarschot	149	165	140	16	-9	-6,4%
Antwerpen	2039	2046	1724	7	-315	-18,3%
Beringen	690	719	597	29	-93	-15,6%
Boom	569	690	582	121	13	2,2%
Brasschaat	1352	1392	1146	41	-206	-18,0%
Brugge	1216	1281	1066	65	-151	-14,1%
Brussel	667	690	574	23	-93	-16,2%
Deinze	253	293	249	40	-4	-1,5%
Dendermonde	269	396	333	127	64	19,3%
Diest	137	138	112	0	-25	-22,7%
Dilbeek	255	293	249	37	-6	-2,6%
Eeklo	95	126	107	31	12	11,6%
Geel	426	413	339	-13	-88	-25,8%
Genk	415	474	403	59	-12	-3,0%
Gent	2064	2311	1941	247	-123	-6,4%
Halle	227	246	209	19	-18	-8,6%
Hasselt	542	776	653	234	111	17,1%
Ieper	360	447	373	87	12	3,3%
Kalmthout	328	344	292	16	-36	-12,2%
Kortrijk	821	728	619	-93	-203	-32,7%
Leuven	697	870	714	173	17	2,4%
Lier	443	423	360	-20	-84	-23,3%
Lokeren	496	485	404	-11	-92	-22,8%

Onderwijszone	Verwachte vraag 2027-2028	Verwachte max cap 2027-2028	75-85% verwachte max cap 2027-2028	Marge t.o.v. MC	Marge t.o.v. 75-85% MC	Relatieve marge
	A	B	C	B-A	C-A	(C-A)/C
Lommel	1032	1023	850	-9	-182	-21,5%
Maasmechelen	600	685	574	85	-25	-4,4%
Mechelen	476	433	368	-43	-108	-29,3%
Mol	113	150	128	37	15	11,7%
Ninove	323	307	259	-16	-64	-24,8%
Oostende	453	564	462	111	9	1,9%
Oudenaarde	350	461	378	111	28	7,4%
Roeselare	890	1137	928	247	38	4,1%
Sint-Niklaas	820	793	652	-27	-167	-25,6%
Sint-Truiden	140	110	94	-30	-47	-49,8%
Tienen	220	230	195	9	-25	-12,8%
Tongeren	628	757	628	129	0	0,1%
Torhout	153	169	144	16	-9	-6,3%
Turnhout	803	970	816	167	13	1,6%
Veurne	288	354	301	66	13	4,3%
Vilvoorde	201	218	185	17	-16	-8,5%
Waregem	283	337	279	54	-4	-1,3%
Zottegem	85	120	102	35	17	17,1%